NobonyadOnline NobonyadOnline
NobonyadOnline.ir

سه شنبه ۱۲ آبان ۱۴۰۵
سال اول ■ شماره ۱۷۶
۸ صفحه ■ ۱۰۰۰۰ تومان

نوبنیاد

روزنامه سراسری صبح ایران

شمارش معکوس برای سقوط جمهوری‌خواهان

یک روز مانده به انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا، تازه‌ترین نظرسنجی‌ها از پیشروی دموکرات‌ها در ایالت‌های کلیدی خبر می‌دهند؛ تا جایی که حتی فاکس‌نیوز نیز رقابت سنا را نامشخص ارزیابی کرده است. هم‌زمان، نارضایتی زنان، گرانی ناشی از جنگ ایران و نگرانی جمهوری‌خواهان از افول نفوذ ترامپ، کاخ سفید را در موقعیتی دشوار قرار داده است. پرسش فقط تعداد کرسی‌های ازدست‌رفته نیست. مسئله این است که شکست احتمالی جمهوری‌خواهان چه بلایی بر دست باز ترامپ برای ادامه جنگ و سیاست‌هایش خواهد آورد.

۶

دیپلماسی جنگ در مدار شرق

هم‌زمان با سفر علی باقری به پکن، سرلشکر محسن رضایی، نیز به‌صورت تلفنی با ولادیمیر پوتین گفت‌وگو کرد. این تحرکات دیپلماتیک حکایت از فعال‌سازی هم‌زمان دو محور مهم شرقی در پرونده دیپلماسی جنگ دارد

۷

ضرورت بازدارندگی هسته‌ای در کمربند اتمی پیرامون ایران

محمد حسن سنگتراش
پژوهشگر مستقل راهبردهای دفاعی در روابط بین‌الملل

بررسی دقیق معماری امنیتی غرب آسیا، آسیای جنوبی و اورپا نشان می دهد که جمهوری اسلامی ایران در حال حاضر در مرکز یک «کمبرند فشرده از تسلیحات و تهدیدات اتمی» محاصره شده است؛ وضعیتی که ایجاب می کند دکترین های دفاعی کشور با واقعیت های عریان این موازنه نامتقارن هماهنگ شوند. برای درک عمق این تهدید ساختاری، کافی است نقشه ژئوپلیتیک پیرامون ایران را از زاویه توزیع تسلیحات کشتار جمعی و چترهای اتمی بازخوانی کنیم.

متن کامل در صفحه ۶

پزشکیان بعد از بدترشدن همه شاخص‌های اقتصادی

دو سال بعد؛ تکرار قصه‌های شب انتخابات

۳

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس در گفت‌وگو با نوبنیاد؛

مردم قربانی وفاق دولت با انحصارگران خودرو

۵

سیاسی | صفحه ۳

جلیلی: سفرهای متعدد میانجی‌ها حامل پیام استیصال دشمن بود

سعید جلیلی با اشاره سفرهای متعدد میانجی‌ها به کشورمان: هر روز افرادی از کشورهای مختلف به کشور شما می‌آیند و می‌گویند ما پیام آورده‌ایم؛ یک روز از این کشور و روز دیگر از آن کشور. این پیام‌های دشمن چیست؟ چیزی جز پیام استیصال نیست.

فرهنگی | صفحه ۸

«سرو، سپید، سرخ» در قله آسیا ایستاد

سریال «سرو، سپید، سرخ» جایزه بهترین سریال تلویزیونی اتحادیه رادیو و تلویزیون‌های آسیا و اقیانوسیه را در سال ۲۰۲۶ به دست آورد. این مجموعه با موضوع جنگ رمضان و با همکاری سازمان اوج، سیمافیلم و موسسه فرهنگی هنری شهید آوینی تولید شده و حالا نام ایران را در فهرست برترین‌های قاره ثبت کرده است.

خبر کوتاه

سردار رادان: در جنگ بعدی، جغرافیا برایمان معنایی نخواهد داشت

فرمانده کل انتظامی کشور، با اشاره به افزایش آمادگی نیروهای مسلح اظهار کرد: همان‌طور که رهبر انقلاب به فرماندهان عالی‌رتبه نظامی دستور داده‌اند، تمامی اهداف به‌روزرسانی می‌شود و آمادگی نیروهای مسلح نسبت به زمان جنگ به‌مراتب افزایش یافته است.

وی افزود: اطمینان داریم در صورت هرگونه خطای دشمن، نیروهای مسلح طعم تلخ شکست را شدیدتر از گذشته به دشمن خواهند چشاند.

رادان با هشدار به حامیان دشمن تصریح کرد: همه کسانی که به‌نوعی از دشمن پشتیبانی می‌کنند، بدانند در صورت وقوع جنگ بعدی، دیگر جغرافیا معنایی نخواهد داشت و هر نقطه‌ای که منافع دشمن در آن قرار داشته باشد، ان‌شاءالله هدفی مشروع برای حمله خواهد بود.

دانشگاه تهران: دانشجوی ما اقدام به خودسوزی نکرده است

در پی انتشار خبری در مورد یکی از دانشجویان دانشگاه تهران در عصر روز یکشنبه ۱۰ آبان ماه ۱۴۰۵، این دانشگاه توضیحاتی ارائه کرد. در این اطلاعیه آمده است: در مورد دانشجوی مورد اشاره، اقدام اولیه دانشجو متوقف و هیچ‌گونه حادثه خودسوزی برای ایشان رخ نداده است. آنچه رخ داده، اقدام به جرح دست توسط دانشجو بوده که بلافاصله توسط اورژانس دانشگاه به بیمارستان منتقل و تحت درمان قرار گرفته است و بر اساس آخرین گزارش، وضعیت دانشجو پایدار و طبیعی است.

جزئیات حضور عراقچی در جلسه کمیسیون امنیت ملی مجلس

ابراهیم عزیزی، رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس با اشاره به نشست کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی که با حضور وزیر امور خارجه برگزار شد، گفت: آقای عراقچی به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی دعوت شدند و در این نشست درباره موضوعات متعدد و متنوعی بحث و تبادل نظر صورت گرفت.

رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی افزود: بخش نخست این جلسه به بررسی آخرین اقدامات وزارت امور خارجه در حوزه دیپلماسی مرزی و روابط با کشورهای همسایه اختصاص داشت که زمان قابل توجهی برای بررسی و تشریح این موضوع صرف شد.

نماینده مردم شیراز در مجلس شورای اسلامی ادامه داد: بخش دوم جلسه نیز به سفر هیأت قطری به ایران و همچنین سفر وزرای امور خارجه سه کشور عربستان، پاکستان و ترکیه و گفت‌وگوهای چهارجانبه اختصاص داشت که وزیر امور خارجه توضیحاتی در این خصوص ارائه کرد.

سردار حسن‌زاده: نخستین تیپ جان‌فدای ایران سازماندهی شد

فرمانده سپاه تهران بزرگ: نخستین تیپ جان‌فدای ایران سازماندهی شده، آموزش‌های تکمیلی خود را پشت سر گذاشته و تجهیز شده است و برای برگزاری دوره و اردوی عملی و میدان تیر تخصصی آماده می‌شود.

پس از گذشت دو سال از دولت چهاردهم و بدترشدن همه شاخص‌های اقتصادی، پزشکیان از تامین حداقل‌های معیشتی برای اقشار نیازمند سخن گفت

دو سال بعد؛ تکرار قصه های شب انتخابات

مسعود پزشکیان پس از گذشت بیش از دو سال از دوره ریاست‌جمهوری و بدترشدن قریب به اتفاق شاخص‌های اقتصادی و ضربه مهلک به اقشار آسیب‌پذیر، مجددا و در چند سخنرانی حمایت از محرومان را مورد تاکید قرار داده است؛ رویکردی که هیچ تشابهی با رویکرد و عملکرد دولت چهاردهم در حوزه اقتصادی نداشته و بیش از هر چیز یادآور شعارهای تبلیغاتی او در زمان انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۴۰۳ است.

جعفر کاظمی
روزنامه‌نگار

پزشکیان روز یکشنبه در جلسه شورای اطلاع‌رسانی دولت با تأکید بر ضرورت بهبود شرایط معیشتی ساکنان مناطق مرزی و محروم اظهار کرد: هدف دولت این است که با اتخاذ تدابیر عملیاتی، سطح تورم و هزینه‌های زندگی در استان‌های مرزی و مناطق محروم از تهران کمتر باشد.

وی با تأکید بر لزوم دسترسی ارزان‌تر اقشار کم‌برخوردار به کالاهای اساسی افزود: باید سازوکارهایی طراحی شود که کالاها با قیمت مناسب‌تر به دست مردم مناطق محروم برسد و ثبات قیمت‌ها نیز حفظ شود. پزشکیان همچنین گفته است: نباید اجازه دهیم اقشار نیازمند زیر فشار تورم و مشکلات معیشتی قرار گیرند.

رئیس دولت چهاردهم همچنین در شورای هماهنگی اقتصادی دولت نیز مشابه همین سخنان را بیان کرد و با تأکید بر اینکه حفظ قدرت خرید خانوارها و تأمین حداقل‌های معیشتی مردم باید در کانون تصمیم‌گیری‌های اقتصادی دولت قرار گیرد، تصریح کرد که حمایت از اقشار کم‌برخوردار و آسیب‌پذیر، کاهش فشارهای اقتصادی بر خانوارهای نیازمند و تضمین دسترسی آنان به کالاها و خدمات ضروری باید از اولویت‌های اصلی سیاست‌گذاری و تخصیص منابع باشد.

وعده‌های انتخاباتی چه شد؟

مواضع اخیر پزشکیان در خصوص حمایت از فقرا و محرومین در حالی است که بر اساس ارقام مرکز آمار، تورم مواد غذایی مورد مصرف سه دهک کم‌درآمد که در اواخر دولت شهید رئیسی به‌طور متوسط حدود ۲۱ درصد بود، در سال جاری، این رقم به بیش از ۱۳۷ درصد رسیده است یعنی تورم غذای فقرا بیش از ۶ برابر شده است.

از سوی دیگر این سوال نیز مطرح است که چرا دولت چهاردهم پس از دو سال به فکر حمایت از محرومان و اقشار ضعیف افتاده است. در شرایطی که قریب به اتفاق شاخص‌های اقتصادی رو به وخامت گذاشته، تورم روزانه جیب و روان مردم را آزرده و بی‌تدبیری‌ها در جریان روند اجرای اصلاحات اقتصادی در دیماه سال ۱۴۰۴، آن فجایع را به دنبال داشته است، حمایت از محرومان در کجای اولویت‌های دولت قرار داشت.

از جمله معدود برنامه های دولت چهارده برای حمایت از اقشار آسیب‌پذیر، موضوع کالابرگ بود که آن هم با پیگیری‌های متعدد مجلس به سرانجام رسید. با این در این فقره نیز دولت نمره قبولی نگرفت و وعده‌ها برای افزایش مبلغ آن سرانجام روشنی پیدا نکرد. حتی شیوه ابداعی و عجیب مسئولان دولتی برای ثبت‌نام خانوارهای نیازمند در این طرح، انتقادبرانگیز شد و آنگونه که اعلام شد درصد قابل توجهی از این قشر موفق به ثبت‌نام برای افزایش مبلغ کالابرگ نشد ند.

این سخنان پزشکیان البته انتقاداتی را به دنبال داشت مخصوصا آنجا که رئیس دولت از اصلاح گام به گام آب و برق و سوخت برای شارژ کالابرگ اقشار ضعیف سخنگفت. صمصامی نماینده مردم تهران در مجلس در واکنش نوشت: با گرانسازی برق و بنزین و گازوئیل و موج تورمی آن، تجربهٔ شکست خوردهٔ کالابرگ در دی‌ماه سال گذشته تکرار می‌شود و نه تنها آرام‌آرام مشکل اقتصادی حل نمی‌شود، بلکه به سرعت بر مشکلات قبلی افزوده شده و عموم مردم، فقیرتر و گرفتارتر از قبل خواهند شد.

سیاسی

خلجی: حضور مردم در خیابان‌ها برای رهبرانقلاب ایجاد قدرت می‌کند

سپهر خلجی، رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت سیزدهم، در تجمع شبانه مردم متدین و انقلابی در خیابان شریعتی (مسجد امام حسن مجتبی(ع))، با اشاره به تبعات خطاهای محاسباتی در مواجهه با دشمن اظهار کرد: ما از این خطاهای محاسباتی صدمه دیدیم. یکی از این خطاها، ضعیف نشان دادن چهره ایران مقتدر بود. امام شهیدمان بارها تأکید کردند که نباید این کشور و ملت را در برابر دشمنان ضعیف نشان داد و نباید مردم را ناامید کرد، بلکه باید به جامعه امید داد.

وی افزود: متأسفانه در دو سال گذشته، تا جایی که توانستند مردم را ناامید کردند و تا جایی که امکان داشت، در برابر دشمن از کشور ضعیف‌نمایی کردند. مدام گفته می‌شد که نمی‌توانیم، نمی‌شود، گرسنه‌ایم، بدبختیم و پول نداریم. این رویکرد به یک خطای محاسباتی منجر شد و ضعیف‌نمایی کشور در برابر دشمن، زمینه‌ساز شهادت امام عزیزمان شد.

رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت سیزدهم با اشاره به نقش حضور مردم در اصلاح خطاهای محاسباتی مسئولان گفت: معتقدم همین حضور شما مردم می‌تواند خطاهای محاسباتی مسئولان را اصلاح کند و جلوی انحراف را بگیرد. مردم هم یعنی دنیا؛ دنیا در این ۲۵۰ شب، روایت همدلی و همراهی شما، ایستادگی‌تان در برابر دشمنان، عشق و محبتتان به امام شهید و امام رشید، استکبارستیزی، استقلال‌خواهی و خون‌خواهی امام شهید را مشاهده کرد.

وی ادامه داد: این حضور، مطالبه‌ها، دست‌نوشته‌ها و فریادهای مردم در صحنه‌های مختلف، ان‌شاءالله می‌تواند کشور را در مسیر آرمان‌های انقلاب اسلامی حفظ کند. حضور و مطالبه‌گری شما قادر است جلوی بسیاری از انحرافات را بگیرد؛ همان‌طور که تاکنون نیز چنین بوده است.

خلجی در پایان خاطرنشان کرد: حضور مردم برای رهبری قدرت ایجاد می‌کند و مسیر سازشکاران را در این کشور مسدود می‌سازد.

جلیلی: سفرهای متعدد میانجی‌ها به ایران حامل پیام استیصال دشمن بود

دکتر سعید جلیلی نماینده رهبر معظم انقلاب در شعام با حضور در جمع ملت مبعوث میدان خراسان تهران، به تبیین علل استیصال امروز دشمن در برابر ملت ایران پرداخت.

وی گفت: امروز دنیا شاهد است که دشمنی که عربده می‌کشید و رجز می‌خواند و اعلام می‌کرد که این جنگ را در چند روز به پایان خواهد رساند، چه وضعیتی پیدا کرده است. می گفتند ما در فلان کشور حضور پیدا کردیم و ظرف ۴۵ دقیقه کار تمام شد؛ حالا هم به ایران می رویم و ظرف دو یا سه روز، یا نهایتاً دو سه هفته، کار را تمام می کنیم.

جلیلی در همین راستا تاکید کرد: اما امروز خود آن‌ها، مراکز و اندیشکده‌هایشان و مجموعه مطالعاتی‌شان دور هم جمع شده‌اند تا بررسی کنند که چه شد؟ آن دو روز و آن دو هفته چه شد؟ هشت ماه است که دشمن در باتلاقی فرو رفته که امروز شما آثار آن را می بینید

نماینده رهبر انقلاب در شورای عالی امنیت ملی تصریح داشت: خود آن هایی که می گفتند برویم و ظرف چند روز یا چند هفته کار ایران را تمام کنیم، امروز می گویند ایران یکی از چهار قدرت بزرگ دنیاست و از قدرت های مؤثر جهان به شمار می رود. این تازه بر اساس محاسبات مادی خود آن‌هاست. رهبر عزیز انقلاب فرمودند که با محاسبات الهی، ملت ما قدرت اول دنیاست. این عظمت ملت ماست.

جلیلی با اشاره سفرهای متعدد میانجی ها به کشورمان، افزود: هر روز افرادی از کشورهای مختلف به کشور شما می آیند و می گویند ما پیام آورده‌ایم؛ یک روز از این کشور و روز دیگر از آن کشور. این پیام‌های دشمن چیست؟ چیزی جز پیام استیصال نیست. دشمن در باتلاقی فرو رفته که نمی تواند از آن خارج شود.

فرماندهی نیروی دریایی سپاه به پرواز نمایشی فرمانده ارتش تروریستی آمریکا بر فراز تنگه هرمز و ادعای او واکنش نشان داد

پاسخ صریح میدان به نمایش کوپر

روزگذشته، فرماندهی نیروی دریایی سپاه در پاسخ به ادعای کوپر اعلام کرد: «تنها از ۲۵ اکتبر (تاریخ بازدید نمایشی برد کوپر، فرمانده سنتکام، از تنگه هرمز) تا به امروز (۲ نوامبر)، تعداد ۱۱ نفتکش متخلف در تنگه هرمز در آتش سوختند و برخی به اعماق دریا پیوستند.» فرمانده سنتکام در ۳ آبان مدعی شده بود:« «وقتی بر فراز تنگه هرمز پرواز کردم، ده‌ها کشتی تجاری از جمله نفتکش‌ها و کشتی‌های حامل گاز مایع را دیدم، اما هیچ اثری از سپاه پاسداران در آنجا نبود.» گفتنی است که نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به همراه ارتش قهرمان کشورمان طی یک ماه گذشته، عملیات های رعدآسای متعددی علیه نفتکش های متخلف در تنگه هرمز اعمال کرده اند. رویکردی تهاجمی نسبت به شناورهای متخلف که پس از اعلام اصلاح دیپلماسی و عدم بازگشت به اسلام‌آباد از سوی دبیرشورای عالی امنیت ملی، شکل گرفت.

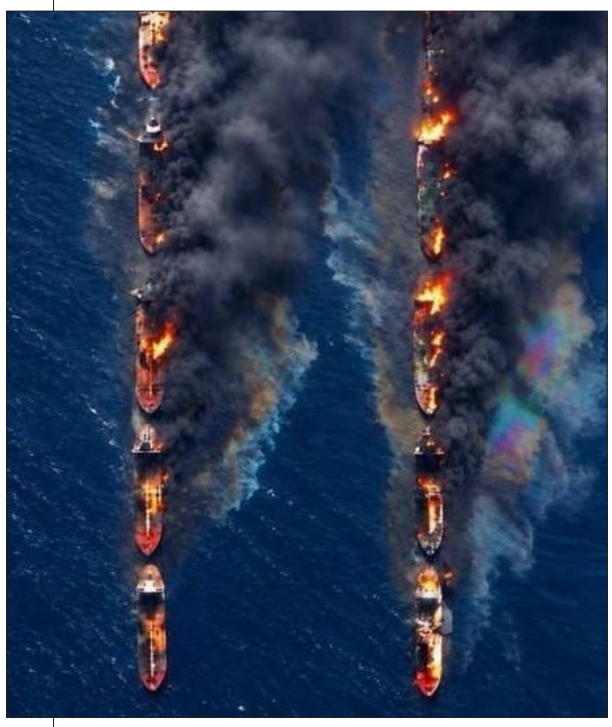
امین مهاجر
روزنامه‌نگار

روز یکشنبه ۳ آبان ماه، برد کوپر، فرمانده ستاد فرماندهی مرکزی ارتش تروریست آمریکا (سنتکام)، در پروازی بر فراز تنگه هرمز مدعی شد هیچ اثری از نیروهای سپاه پاسداران در این منطقه مشاهده نکرده است. وی در ویدیویی که روز جمعه ۸ آبان در حساب کاربری سنتکام در شبکه ایکس منتشر شد، با اشاره به مشاهده ده‌ها کشتی تجاری، نفتکش، کشتی حامل گاز مایع و تجهیزات نظامی آمریکا مدعی شد: «وقتی بر فراز تنگه هرمز پرواز کردم، ده‌ها کشتی تجاری از جمله نفتکش‌ها و کشتی های حامل گاز مایع را دیدم، اما هیچ اثری از سپاه پاسداران در آنجا نبود.»

این اظهارات فرمانده تروریست سنتکام با واکنش نیروی دریایی سپاه مواجه شد. فرماندهی نیروی دریایی سپاه روز گذشته در پیامی در شبکه ایکس، در پاسخ به ادعای کوپر اعلام کرد: «تنها از ۲۵ اکتبر (تاریخ بازدید نمایشی برد کوپر، فرمانده سنتکام، از تنگه هرمز) تا به امروز (۲ نوامبر)، تعداد ۱۱ نفتکش متخلف در تنگه هرمز در آتش سوختند و برخی به اعماق دریا پیوستند.»

گفتنی است که نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به همراه ارتش قهرمان کشورمان طی یک ماه گذشته، عملیات های رعدآسای متعددی علیه نفتکش های متخلف در تنگه هرمز اعمال کرده اند. رویکردی تهاجمی نسبت به شناورهای متخلف که پس از اعلام اصلاح دیپلماسی و عدم بازگشت به اسلام‌آباد از سوی دبیرشورای عالی امنیت ملی، شکل گرفت. البته که به نظر میرسد توهم فرمانده تروریست سنتکام مبنی بر خالی بودن تنگه هرمز از حضور نیروهای کشورمان، میتواند نشات گرفته از عدم اصلاح خطای محاسباتی آنها در قبال ایران باشد. خطای محاسباتی که با پیام ضعف اسلام آباد برای آمریکایی ها اصلاح نشد.

از سوی دیگر، مطابق اعلام نهاد مدیریت آبراه خلیج فارس، از روز اول نوامبر، دستور برخورد قانونی قاطع با تمامی شناورهای متعلق به شرکت کشتیرانی سینوکر که تخلفات متعددی در تنگه هرمز داشته، صادر شده است. این شرکت طی سه ماه اخیر بیشترین تخلفات عبور از تنگه هرمز را مرتکب شده بود.

مروری بر مهم‌ترین حوادث اعلام‌شده از سوی نیروهای مسلح کشورمان در تنگه هرمز، از زمان اظهارات فرمانده سنتکام تاکنون، نشان‌دهنده تداوم برخورد با شناورهایی است مقررات عبور از تنگه هرمز را نقض کرده‌اند.

حادثه برای یک نفتکش در شرق تنگه هرمز

روز گذشته، روابط عمومی نیروی دریایی ارتش اعلام کرد: «یک نفت‌کش در محدوده ممنوعه و ناامن شرق تنگه هرمز، بر اثر برخورد با مین دریایی دچار حادثه شد و آتش گرفت. این نفتکش سامانه‌های ناوبری خود را خاموش کرده بود.»

انفجار دو نفتکش متخلف در مسیر غیرمجاز تنگه هرمز

شامگاه یکشنبه ۱۰ آبان‌ماه، روابط عمومی نیروی دریایی سپاه اعلام کرد: «دو فروند نفتکش متخلف در مسیر غیرمجاز تنگه هرمز با برخورد به مین دریایی منفجر شدند. یکی از این نفتکش‌ها از نوع سوپرنفتکش بوده و به دلیل تردد از مسیر غیرمجاز تنگه هرمز، پس از یک انفجار شدید در آتش در حال سوختن است. این نفتکش‌ها سامانه‌های ناوبری وشناسایی خود را خاموش کرده و قصد داشتند به‌صورت مخفیانه از مسیر غیرمجاز تنگه هرمز و با حمایت ارتش آمریکا عبور کنند که پس از این حادثه در محل متوقف شدند.»

آتش‌سوزی یک سوپرنفتکش دیگر در مسیر غیرمجاز

عصر روز شنبه ۹ آبان ماه (۳۱ اکتبر)، روابط عمومی نیروی دریایی سپاه از وقوع انفجار در یک سوپرنفتکش دیگر خبر داد و اعلام کرد: «این نفتکش بدون توجه به اخطارهای نیروی دریایی سپاه مبنی بر ممنوعیت تردد از مسیر غیرمجاز جنوبی تنگه هرمز، پس از برخورد با مین دچار انفجار شدید شده و در حال سوختن است. این نفتکش متخلف با بیش از ۲ میلیون بشکه نفت خام، بدون توجه به هشدارهای رادیویی نیروی دریایی سپاه تلاش کرد از مسیر غیرمجاز جنوبی تنگه هرمز خارج شود.» همچنین در همین روز در اطلاعیه‌ای دیگر نیروی دریایی سپاه اعلام کرد یک نفتکش دیگر پس از برخورد با مین‌های دریایی در شرق تنگه هرمز دچار آتش‌سوزی شده است.

توقف دو نفتکش متخلف در آب‌های جنوبی تنگه هرمز

روز جمعه ۸ آبان‌ماه (۳۰ اکتبر)، روابط عمومی نیروی دریایی سپاه اعلام کرد: «دو فروند نفتکش متخلف، یکی در محدوده شرق و دیگری در محدوده غرب تنگه هرمز که قصد عبور از مسیر غیرمجاز را داشتند، دچار حادثه شده و در آب‌های جنوبی تنگه هرمز متوقف شدند. این دو نفتکش تمامی سامانه‌های ناوبری و موقعیت‌یاب خود را خاموش کرده و با حمایت ارتش آمریکا تلاش داشتند از مسیر غیرمجاز تنگه هرمز عبور کنند.»

آسیب‌دیدن یک نفتکش بر اثر برخورد با مین دریایی

روز پنجشنبه ۷ آبان‌ماه، روابط عمومی نیروی دریایی ارتش اعلام کرد: «قبل از ظهر امروز، یک نفت‌کش متخلف در حال تردد در محدوده ممنوعه و ناامن در شرق تنگه هرمز، بر اثر برخورد با مین‌های دریایی دچار آسیب و آتش‌سوزی شد و از حرکت بازماند.»

انفجار سه نفتکش هنگام عبور از مسیر غیرمجاز

همچنین در همین روز، روابط عمومی نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اعلام کرد: «طی شبانه‌روز گذشته، سه فروند نفتکش متخلف هنگام عبور از مسیر غیرمجاز جنوبی تنگه هرمز، پس از برخورد با مین دچار انفجار و آتش‌سوزی شده و در سواحل جنوبی تنگه هرمز رها شده‌اند.»

خبر کوتاه

جزئیات مراسم ۱۳ آبان در تهران

رئیس پلیس راهور تهران بزرگ تمهیدات انتظامی ترافیکی ویژه پایتخت برای حضور گسترده مردم در راهپیمایی ۱۳آبان را تشریح کرد.

رئیس پلیس راهور تهران بزرگ ضمن تبریک و گرامیداشت روز «دانش آموز» و روز «ملی مبارزه با استکبار جهانی» از اجرای طرح تمهیدات انتظامی-ترافیکی ویژه بمنظور تامین و ارتقاء ایمنی و تسهیل در عبور و مرور که درخیابان آیت‌الله‌طالقانی حدفاصل میدان فلسطین تا خیابان شهید مفتح برگزار می شود، خبر داد. سردار موسوی‌پور گفت: این مراسم از ساعت ۹ الی ۱۱ روز چهارشنبه مورخ ۱۳/۰۸/۱۴۰۵ با اتخاذ تدابیر ویژه ترافیکی به منظور انتظام بخشی به عبور و مرور و برگزاری هرچه باشکوه تر مراسم راهپیمایی با حضور اقشار مختلف مردم، انجمن های اسلامی، دانشجویان دانشگاه ها و دانش آموزان آغاز می شود.

رئیس پلیس راهور تهران بزرگ در پایان به شهروندان تهرانی و حاضران در این راهپیمایی توصیه کرد: برای حضور در مراسم تا جایی که امکان دارد از وسایل حمل و نقل عمومی بویژه «اتوبوس، تاکسی و مترو» استفاده کنند.

متکی: توانایی افزایش برد موشک‌هایمان را داریم

منوچهر متکی، نماینده مجلس شورای اسلامی، در گفتگوی ویژه خبری با اشاره به توانمندی‌های دفاعی و موشکی جمهوری اسلامی ایران، از ظرفیت کشور برای افزایش برد موشک‌ها تا رسیدن به اروپا سخن گفت. وی با اشاره به موضوع شلیک موشک به سمت ناو هواپیمابر آبراهام لینکلن و پیش از آن، موضوع دیگو گارسیا، اظهار کرد: شلیک موشک به سمت ناو آبراهام لینکلن و پیش از آن، موضوع دیگو گارسیا نشان می دهد که این توانمندی در ایران وجود دارد.

استاد عابدینی: تجمعات شبانه؛ جلوه عینی ولایت است

استاد محمدرضا عابدینی با تأکید بر جایگاه ولایت در منظومه معارف دینی اظهار کرد: در روایات آمده است: «بُنِیَ الْإِسْلَامُ عَلَی خَمْسٍ» و در کنار نماز، زکات، حج و روزه، ولایت نیز به عنوان رکن پنجم اسلام مطرح شده است. در این روایت، ولایت در کنار همین اعمال و تکالیف دینی قرار گرفته است.

وی افزود: ولایت در نگاه امام راحل (ره) و همچنین امام شهید، با توجه به این دسته از روایات، امری اقامه کردنی و یک تکلیف واجب فعلی است؛ یعنی انسان باید در قبال ولایت، فعل و اقدام داشته باشد، نه اینکه ولایت صرفاً در قلب او باشد یا تنها به عنوان یک مفهوم به آن علاقه‌مند باشد.

عابدینی تصریح کرد: باید پرسید ولایت چگونه در رفتار و زندگی ما نمود عینی پیدا می کند؟ باید دید کدام یک از اعمال ما ولایت را به صحنه زندگی و رفتار عملی کشانده است. بزرگان با استناد به این روایات تأکید کرده‌اند که ولایت نیز باید مانند نماز، زکات، حج و روزه در زندگی انسان ظهور و بروز عینی داشته باشد و وجوب آن در عمل قابل مشاهده باشد.

وی در پایان با اشاره به تجمعات شبانه مردم خاطرنشان کرد: یکی از مظاهر عینی ولایت، همین تجمعات شبانه است که امروز شاهد آن هستیم؛ این حضور، مظهر ولایت و ابراز بیعت با آن است.

لاجوردی: حضور مردم در میدان، دشمن را متوجه خطای محاسباتی خود کرد

زهره سادات لاجوردی نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی با اشاره به خطای محاسباتی دشمن در ارزیابی شرایط داخلی کشور، حضور مردم در میدان را عاملی مؤثر در ایجاد بازدارندگی دانست و گفت: این حضور گسترده و مستمر، دشمن را متوجه خطای محاسباتی خود کرده و نشان داده است که نمی تواند برآوردهای نادرستی را که درباره ملت ایران داشته، مبنای تصمیم گیری و اقدام قرار دهد.

بازی دوگانه چین با ارزش یوان در مسیر دلارزدایی

یکی از نشانه‌های تغییر نظم اقتصادی جهان، تلاش چین برای افزایش نقش یوان در تجارت و مبادلات بین‌المللی و کاهش وابستگی کشورها به دلار است؛ یعنی کشورها به جای استفاده از دلار آمریکا، بیشتر از پول ملی خود یا ارزهای دیگری مانند یوان استفاده کنند. ارزش یوان چین در سال جاری میلادی حدود ۵ درصد در برابر دلار افزایش یافته و به بالاترین سطح خود در بیش از ۴ سال گذشته رسیده است. بانک مرکزی چین در این شرایط، برای مدیریت سرعت تقویت پول ملی این کشور دست به اقدام زد. این بانک دیروز (۱۱ آبان) نرخ برابری میانی یوان در برابر دلار آمریکا را در سطح ۶.۷۱۴۶ تعیین کرد؛ رقمی که در مقایسه با نرخ ۶.۷۱۳۸ روز جمعه، اندکی کمتر است. این تصمیم در شرایطی اتخاذ شد که یوان در بازار برون‌مرزی چین طی روزهای گذشته روند صعودی قابل توجهی را تجربه کرده و روز جمعه از ۶.۶۵ عبور کرده بود. ارزش یوان تا ظهر دیروز نیز به ۶.۶۴۵ رسید که بالاترین ارزش از ژوئن ۲۰۲۲ تاکنون است.

بانک مرکزی چین با تعیین نرخ تثبیت روزانه، یکی از ابزارهای اصلی مدیریت بازار ارز را در اختیار دارد. این نرخ مبنای معاملات یوان در بازار داخلی قرار می‌گیرد و سیاست‌گذار پولی از طریق آن می‌تواند انتظارات فعالان بازار را تحت‌تأثیر قرار دهد. بنابراین، تعیین نرخ مرجع در سطحی ضعیف‌تر، حتی اگر به معنای مداخله مستقیم و گسترده در معاملات نباشد، پیام روشنی درباره ترجیح سیاست‌گذار برای کنترل سرعت تغییرات ارزی دارد. اقدام اخیر چین نشان می‌دهد مدیریت نرخ ارز برای این کشور تنها به جلوگیری از کاهش ارزش پول ملی محدود نیست، بلکه مهار تقویت بیش از اندازه آن نیز بخشی از سیاست ارزی این کشور به شمار می‌رود. در شرایطی که نوسانات دلار و تحولات اقتصاد جهانی بر بازارهای ارزی اثرگذار است، بانک مرکزی چین تلاش دارد میان حفظ ثبات پول ملی، کنترل انتظارات بازار و حمایت از توان رقابتی صادرکنندگان تعادل برقرار کند. افزایش قدرت یوان برای آمریکا و اروپا اهمیت دارد؛ زیرا هرچه استفاده از پول چین در تجارت جهانی بیشتر شود، وابستگی کشورها به دلار و نفوذ آمریکا بر نظام مالی بین‌المللی می‌تواند کاهش پیدا کند. آمریکا و اتحادیه اروپا از چین می‌خواهند ارزش یوان را بیشتر تقویت کند و چین را متهم می‌کنند که با پایین نگه داشتن ارزش پول ملی خود، صادراتش را ارزان‌تر و رقابت‌پذیرتر می‌کند. چین این اتهام را رد کرده است.

موج خبر

پای گوشت ۲.۶ میلیون تومانی به سفره مردم بازشد

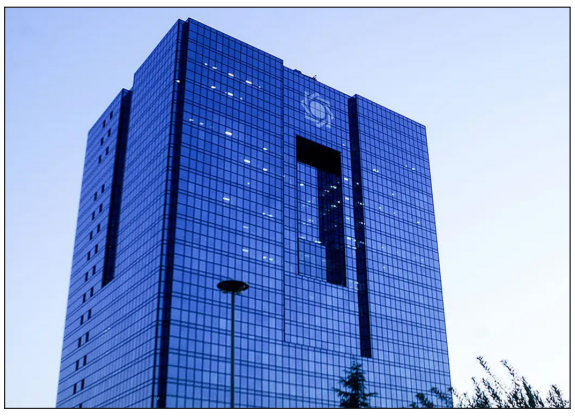
قیمت گوشت قرمز از ۲ میلیون تومان عبور کرده و حتی به ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان رسیده است. این در حالی است که فعالان حوزه دام از ثبات نسبی قیمت دام زنده خبر می‌دهند. بر اساس گزارش میدانی خبرگزاری دولتی ایسنا از یکی از مراکز فروش گوشت در محدوده آزادی، هر کیلوگرم ماهیچه گوسفندی ۲ میلیون و ۱۵۰ هزار تومان، راسته گوسفندی با استخوان ۲ میلیون و ۲۵۰ هزار تومان و ران گوسفندی ۲ میلیون و ۳۴۰ هزار تومان قیمت دارد. هر کیلوگرم قلوه‌گاه گوسفندی یک میلیون تومان و راسته گوسفندی مغزشده ۱/۱ میلیون تومان عرضه می‌شود. هر کیلوگرم ران گوساله ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان، مغز ران ممتاز ۲ میلیون و ۳۴۰ هزار تومان، سردست ممتاز دو میلیون و ۳۴۰ هزار تومان و ماهیچه ممتاز ۲ میلیون و ۴۷۶ هزار تومان قیمت‌گذاری شده است. همچنین هر کیلوگرم گوشت چرخ‌کرده گوساله ممتاز با قیمت یک میلیون و ۵۲۰ هزار تومان به فروش می‌رسد.

منصور پوریان، رئیس شورای تأمین دام کشور، می‌گوید: بازار دام در فصل پاییز از ثبات نسبی برخوردار بوده و شرایط تولید در بخش دام سبک و سنگین، چه در حوزه دام‌های کشتاری و چه دام‌های مولد، مطلوب ارزیابی می‌شود. همچنین زایش‌های پاییزه، به‌ویژه در بخش دام سبک، روند مناسبی داشته که می‌تواند به حفظ و تقویت جمعیت دامی کشور کمک کند. افزایش قیمت گوشت در ماه‌های گذشته، به‌ویژه در تابستان و تحت‌تأثیر شرایط جنگی و نوسانات بازار، موجب افزایش تمایل دامداران به فعالیت در بخش پرواربندی شد.» پوریان ادامه داد: «بخش قابل توجهی از دام‌هایی که در ماه‌های گذشته وارد چرخه پرواربندی شده‌اند، در فصل زمستان به وزن مناسب کشتار خواهند رسید؛ بنابراین انتظار می‌رود در ماه‌های آینده با افزایش عرضه دام پرواری و حجم مناسبی از تولید گوشت داخلی روبه‌رو باشیم.» رئیس شورای تأمین دام کشور ادامه داد: «بازار دام در هفته گذشته با برخی افزایش قیمت‌های محدود و مقطعی در مناطق مختلف مواجه شد، اما این نوسانات فراگیر نبود و قیمت‌ها مجدداً به محدوده قبلی بازگشت.» پوریان گفت: در حال حاضر قیمت هر کیلوگرم بره نر کشتاری سنگین در محدوده ۶۹۰ تا ۷۲۰ هزار تومان قرار دارد. همچنین قیمت بره ماده حدود ۷۰۰ هزار تومان و بره‌های نیم‌گوشت در محدوده ۶۸۰ هزار تومان است. قیمت سایر گروه‌های دام سبک از جمله میش، بزو بزغاله در برخی دسته‌ها حدود ۵۰۰ تا ۵۲۰ هزار تومان است. قیمت هر کیلوگرم گاو زنده حدود ۵۲۰ تا ۵۷۰ هزار تومان و قیمت گاومیش بین ۵۰۰ تا ۶۱۰ هزار تومان قرار دارد.

نوبنیاد تصمیم جدید ارزی دولت پزشکیان را بررسی کرد؛

سفره خانوارها گران‌تر و کوچک‌تر می‌شود

تصمیم جدید وزارت صمت و بانک مرکزی برای محدود کردن دسترسی کالاهای وارداتی به ارز مرکز مبادله، نگرانی‌ها درباره افزایش قیمت مواد اولیه، کالاهای مصرفی و هزینه تولید را افزایش داده است. با این تصمیم دلار ۲۷۱ هزار تومانی که تا پیش از این در بازار آزاد بود، به نرخ رسمی ارز کشور تبدیل شد؛ تصمیمی که با تأمین ارز به قیمت بازار آزاد، می‌تواند موج تازه‌ای از گرانی را به سفره خانوارها تحمیل کند.

نمیا سهیلی
روزنامه‌نگار

بازار ارز و تجارت خارجی کشور در روزهای اخیر با تصمیمی مواجه شده که آثار آن می‌تواند فراتر از تغییر یک دستورالعمل باشد. وزارت صنعت، معدن و تجارت با هماهنگی بانک مرکزی، دامنه دسترسی کالاهای وارداتی به ارز مرکز مبادله را محدود کرده است. براساس اعلام محمدصادق مفتح، قائم‌مقام وزیر صمت در امور بازرگانی، از مجموع ۴۵۹۹ ردیف تعرفه واردات، تنها ۶۶ ردیف مشمول دریافت ارز مرکز مبادله می‌شوند. به این ترتیب، بخش عمده کالاهای وارداتی باید ارز مورد نیاز خود را از مسیرهایی غیر از خرید ارز بانکی تأمین کنند؛ تغییری که در شرایط تورمی اقتصاد ایران، نگرانی از افزایش هزینه واردات و انتقال آن به قیمت کالاها را تشدید کرده است. بر اساس اطلاعات منتشرشده در اولویت‌بندی جدید وزارت صمت، ۶۶ ردیف تعرفه در اولویت نخست، ۱۶۷۷ ردیف در اولویت دوم، ۱۰۶۶ ردیف در اولویت سوم و ۱۷۵۰ ردیف در اولویت چهارم قرار گرفته‌اند. مطابق ضوابط اعلام‌شده، امکان خرید ارز از سیستم بانکی به اولویت نخست محدود شده و سایر گروه‌ها باید از محل‌هایی مانند ارز حاصل از صادرات خود یا دیگران و منابع ارزی اشخاص، نیاز ارزی خود را تأمین کنند. البته این تغییر به معنای ممنوعیت واردات این کالاها نیست، اما معنای اقتصادی آن، تغییر شرایط و هزینه دسترسی به ارز است. واردکننده‌ای که پیش از این امکان استفاده از ارز مرکز مبادله را داشت، اکنون برای بسیاری از ردیف‌های تعرفه‌ای باید به دنبال منابع دیگری باشد؛ منابعی که لزوماً با همان نرخ و شرایط در دسترس نیستند. این در حالی است که نرخ هر دلار در مرکز مبادله در محدوده حدود ۱۸۷ تا ۱۸۸ هزار تومان و نرخ دلار در بازار آزاد حدود ۲۷۱ هزار تومان است. به این ترتیب، فاصله دو نرخ به حدود ۸۴ هزار تومان (۴۵ درصد) می‌رسد. واردکننده‌ای که بتواند ارز مورد نیاز خود را با نرخ ۱۸۷ هزار تومان تأمین کند، برای خرید یک میلیون دلار به ۱۸۷ میلیارد تومان منابع نیاز دارد، اما اگر برای تأمین همان میزان ارز از بازار آزاد ناچار به پرداخت نرخ ۲۷۱ هزار تومانی باشد، هزینه آن به ۲۷۱ میلیارد تومان می‌رسد؛ یعنی ۸۴ میلیارد تومان بیشتر باید پرداخت کند. با این اتفاق، نرخ ارز ۲۷۱ هزار تومانی در بازار آزاد (غیررسمی) به نرخ رسمی تجارت کشور تبدیل می‌شود. واردکنندگان و شرکت‌های تولیدی وابسته به واردات نیز به دلیل افزایش هزینه‌ها با این تصمیم، کالای خود را با نرخ بازار آزاد به مردم می‌فروشند. به نوعی، این تصمیم بهانه‌ای برای گرانی را شکل می‌دهد و نرخ ارز رسمی کشور عملاً به ۲۷۱ هزار تومان تغییر می‌کند. این محاسبه نشان می‌دهد تغییر مسیر تأمین ارز تا چه اندازه می‌تواند بر هزینه واردات اثر بگذارد. البته همه واردکنندگان الزاماً ارز خود را با نرخ بازار آزاد تهیه نمی‌کنند و قیمت نهایی به نوع منبع ارزی، توافق با صادرکننده و شرایط معامله بستگی دارد. با این حال، حذف دسترسی به ارز مرکز مبادله برای بخش بزرگی از تعرفه‌ها، ریسک افزایش هزینه تأمین ارز را به شکل جدی افزایش می‌دهد.

گرانی جدید با دلار رسمی ۲۷۴ هزار تومانی

ابعاد تغییر سازوکار تأمین ارز واردات را می‌توان در معاملات ارزی شرکت‌های بورسی مشاهده کرد. بر اساس نامه یکی از شرکت‌های بورسی به سازمان بورس که عصر دیروز (۱۱ آبان ۱۴۰۵) منتشر شد، این شرکت از فروش ۲۰۰ هزار دلار ارز حاصل از مازاد تعهدات صادراتی خود در مرکز مبادله ارز و طلای ایران با نرخ ۲۷۴ هزار تومان خبر داده است. این شرکت همچنین میزان ارز باقی‌مانده از مازاد تعهدات کوتاژ صادراتی خود را ۳ میلیون و ۳۵۹ هزار و ۲۳۲ دلار اعلام کرده است. اهمیت این افشا از آن جهت است که نرخ فروش ارز صادراتی در این معامله به ۲۷۴ هزار تومان رسیده؛ رقمی که حدود ۴۶ درصد بالاتر از نرخ حواله دلار در مرکز مبادله است. فروش ارز صادراتی با نرخ ۲۷۴ هزار تومان نشان می‌دهد که تأمین ارز از این مسیر می‌تواند هزینه‌ای به‌مراتب بیشتر از نرخ حواله مرکز مبادله به بنگاه‌ها تحمیل کند؛ از سوی دیگر، این نرخ دیگر غیررسمی نیست. مسئله مهم‌تر آن است که واردات در اقتصاد ایران صرفاً به کالاهای مصرفی محدود نیست. طبق گزارش گمرک، بیش از ۸۰ درصد واردات کشور را کالاهای واسطه‌ای و مواد اولیه تشکیل می‌دهند و صنایع برای تأمین مواد اولیه، قطعات، تجهیزات و ماشین‌آلات به واردات وابسته‌اند. بنابراین، افزایش هزینه ارز فقط به قیمت کالای وارداتی ختم نمی‌شود و در زنجیره تولید، از کارخانه تا توزیع و در نهایت قیمت مصرف‌کننده، اثر خود را نشان می‌دهد. وقتی مواد اولیه گران‌تر وارد شود، تولیدکننده نیز محصول خود را با هزینه بالاتری تولید خواهد کرد؛ هزینه‌ای که در صورت نبود سازوکار جبرانی، احتمالاً به مصرف‌کننده منتقل می‌شود.

هشدار درباره موج جدید گرانی

حسین صمصامی، اقتصاددان و عضو کمیسیون اقتصادی مجلس، نسبت به تصمیم جدید ارزی دولت در جلسه علنی مجلس در روز یکشنبه هفته جاری انتقاد کرد و از رئیس مجلس خواست موضوع را از دولت پیگیری کند. او با اشاره به افزایش هزینه تأمین ارز کالاهای مشمول این تصمیم گفت: «آثار این تصمیم طی یک ماه آینده در قیمت کالاهای مختلف نمایان می‌شود.» این نماینده مجلس با هشدار نسبت به آثار معیشتی تصمیم جدید تأکید کرد: «به جای اینکه به دنبال افزایش حقوق یا بالا بردن اعتبار کالابرگ باشیم، باید مانع گرانی شویم و دولت از اجرای تصمیماتی که زمینه افزایش قیمت کالاها را فراهم می‌کند، جلوگیری کند.» صمصامی در یک گفت‌وگو نیز درباره پیامدهای این سیاست هشدار داد و افزایش ۴۰ تا ۵۰ درصدی قیمت برخی کالاها و خودروها را در یکی دو ماه آینده پیش‌بینی کرد. او این تصمیم را تکرار تجربه تغییرات ارزی نیمه دی‌ماه سال گذشته دانسته و افزود: «افزایش هزینه تأمین ارز می‌تواند فشار تازه‌ای بر سفره مردم وارد کند.»

هزینه تصمیم ارزی را نباید مردم بپردازند

یکی از پرسش‌های مهم درباره این تصمیم آن است که دولت چگونه می‌خواهد از انتقال افزایش هزینه واردات به قیمت مصرف‌کننده جلوگیری کند؟ در شرایطی که خانوارها با تورم ۹۰ درصدی، کاهش قدرت خرید و افزایش مستمر قیمت خوراکی‌ها روبه‌رو هستند، هرگونه افزایش در هزینه تأمین مواد اولیه و کالاهای وارداتی می‌تواند فشار مضاعفی بر معیشت آن‌ها وارد کند. استدلال دولت برای این تصمیم، بازتنظیم منابع و مصارف ارزی و کاهش فشار تقاضا بر منابع رسمی (مرکز مبادله) اعلام شده است. بدون تردید، مدیریت منابع ارزی کشور، به‌ویژه در شرایط خاص و فشارهای خارجی، یک ضرورت است؛ اما آیا انتقال بار تأمین ارز به واردکننده، بدون ارزیابی آثار آن بر تولید و مصرف‌کننده، آن هم در شرایطی که تورم پس از سیاست ارزی نیمه دی‌ماه سال گذشته جهش داشت، راهکار مناسبی برای مدیریت این محدودیت‌هاست؟ اگر یک واحد تولیدی برای تأمین مواد اولیه خود به واردات وابسته باشد، اما امکان خرید ارز از مرکز مبادله را از دست بدهد، افزایش هزینه ارزی را به قیمت مصرف‌کننده منتقل می‌کند. این در حالی است که همه بنگاه‌های تولیدی امکان دسترسی مستقیم به صادرکنندگان و توافق بر سر نرخ و زمان تأمین ارز را ندارند. در این شرایط، دولت چگونه می‌خواهد از انتقال افزایش هزینه به قیمت نهایی محصولات جلوگیری کند؟

واقعیت آن است که اقتصاد ایران با محدودیت منابع ارزی مواجه است و هیچ کسی نمی‌تواند این محدودیت را نادیده بگیرد؛ اما در شرایطی که قدرت خرید مردم زیر فشار تورم قرار دارد، هر تصمیم ارزی باید با معیار حفظ تولید، ثبات قیمت‌ها و صیانت از معیشت خانوارها همراه باشد. مدیریت منابع ارزی ضروری است، اما اگر نتیجه آن افزایش هزینه واردات و انتقال موج تازه‌ای از گرانی باشد، هزینه این سیاست را نه تصمیم‌گیران، بلکه تولیدکننده، کارگر و مصرف‌کننده ایرانی خواهند پرداخت.

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس در گفت‌وگو با نوبنیاد مطرح کرد؛

مردم قربانی وفاق دولت با انحصارگران خودرو

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس با انتقاد از وضعیت بازار خودرو و عملکرد دولت می‌گوید: شرایط کنونی حاصل تصمیمات و نگاه‌های کورکورانه حمایتی و انحصارگرایی است که از سوی دولت، مجلس و برخی نهادها بر بازار خودرو تحمیل شده است؛ سیاست‌هایی که دست خودروسازان را برای گران‌فروشی بازگذاشته است. او با انتقاد از واگذاری بحث‌برانگیز ایران‌خودرو به کروز و افزایش تعرفه واردات، تأکید کرد: تصمیمات دولت به جای حمایت از مردم، به نفع انحصارگران و اقشار پردرآمد تمام شده است.

هادی مولایی
روزنامه‌نگار

بهمن ماه ۱۴۰۳، دولت با وعده افزایش بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید، مدیریت ایران‌خودرو را به شرکت کروز و شرکای آن واگذار کرد. امروز و پس از گذشت ۲۱ ماه از این واگذاری، قیمت‌های کارخانه‌ای این خودروساز بیش از ۳ برابر افزایش یافته است. همچنین آمارها نشان می‌دهد که در ۷ ماهه نخست سال، تولید محصولات این خودروساز ۲۵ درصد کاهش پیدا کرده و از ۳۲۳ هزار دستگاه خودرو در ۷ ماهه نخست سال گذشته به ۲۴۵ هزار دستگاه در سال جاری رسیده است. با این وجود، مدیران ایران‌خودرو ادعا دارند که در مدت‌زمان مدیریت توسط بخش خصوصی، این شرکت افزایش ۵۰ درصدی سود را تجربه کرده است اما با توجه به گرانی‌های چندباره در سال گذشته و همچنین افزایش ۴۰ درصدی قیمت‌ها در خرداد ماه امسال، سود ایران خودرو نه از محل مدیریت صحیح و نه از مسیر اصلاح روند تولید و عرضه خودرو، بلکه صرفاً از طریق گران‌سازی و از محل جیب خریداران به دست آمده است. علی‌رغم تمامی این گرانی‌ها در ۲۱ ماه گذشته، از روز شنبه هفته جاری شایعه درخواست ایران خودرو برای افزایش ۵۵ درصدی قیمت‌ها در فضاهای رسانه‌ای منتشر شد.

تشدید انحصار با واگذاری ایران‌خودرو

مصطفی پوردهقان، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با نوبنیاد با انتقاد از وضعیت بازار خودرو و عملکرد سیاست‌گذاران این حوزه، گفت: شرایط کنونی صرفاً به عملکرد ایران‌خودرو و سایپا محدود نمی‌شود و بیش از هر چیز حاصل تصمیمات و نگاه‌های کورکورانه حمایتی و انحصارگرایی است که از سوی دولت، مجلس و برخی نهادها بر بازار خودرو تحمیل شده است. وی افزود: در چنین شرایطی، تولیدکننده‌ای که در فضای انحصار فعالیت می‌کند، از این وضعیت بهره می‌برد و طبیعی است که تولید ناکافی داشته باشد، قیمت‌ها را افزایش دهد و با قرار دادن عنوان «خودروی ملی» در کنار موضوعاتی مانند اشتغال و تولید داخلی برای حفظ موقعیت خود و جلوگیری از شکسته شدن انحصار استفاده کند. این نماینده مجلس اظهار کرد: ما در مجلس قوانین مختلفی تصویب کردیم که یکی از مهم‌ترین آن‌ها واگذاری سهام خودروسازان و خروج دولت از تصدی‌گری بود. دولت باید سهام خود را واگذار کند و مدیریت را به شرکتی بسپارد که از اهلیت فنی برخوردار باشد؛ چه این شرکت از شرکای داخلی باشد و چه از سرمایه‌گذاران خارجی.

پوردهقان ادامه داد: از سوی دیگر، موضوع آزادسازی واردات خودرو را نیز تصویب کردیم. خودروسازان همواره در پاسخ به انتقادها درباره کیفیت پایین محصولات خود می‌گفتند دولت مدیران آنها را تعیین می‌کند و در امورشان دخالت دارد و نمی‌توانند کارایی لازم را داشته باشند؛ بنابراین، از یک طرف باید مدیریت این شرکت‌ها واگذار شود تا با ورود بخش خصوصی و افزایش رقابت، تولید ارتقا پیدا کند و از طرف دیگر نیز واردات آزاد شود تا انحصار بازار شکسته شود و مردم بتوانند خودروی باکیفیت داخلی یا خارجی را انتخاب کنند. وی با انتقاد از نحوه واگذاری سهام ایران خودرو به شرکت کروز بیان کرد: متأسفانه دولت در فرآیند واگذاری، به موضوع اهلیت فنی و ارتباط افرادی که سهام ایران خودرو را در اختیار گرفتند، توجه نکرد. افرادی که سهام این شرکت را در اختیار گرفتند، خود از تأمین‌کنندگان اصلی قطعات آن بودند و همین مسئله به جای کاهش انحصار، موجب تشدید آن شد.

حمایت دولت در ثروتمندان

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس ادامه داد: از سوی دیگر، دولت در موضوع واردات نیز به‌شدت مخالفت کرد. در این میان، مصوبه اخیر شورای عالی سران که به اعتقادم اتفاقی عجیب و قابل تأمل است، کمتر مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفت. در این اقدام، مجلس و قوانین کشور دور زده شدند و تعرفه واردات خودرو برای همه کلاس‌ها به ۱۰۰ درصد افزایش یافت. پوردهقان توضیح داد: برای واردات خودروهای هیبریدی با توجه به وضعیت مصرف بنزین کشور و ناترازی، در قانون تعرفه ۱۵ درصدی تعیین شده بود که به ۱۰۰ درصدی تغییر کرد. تعرفه خودروهای اقتصادی با حجم موتور ۱۵۰۰ سی‌سی نیز به ۱۰۰ درصد رسید. از سوی دیگر، تعرفه خودروهای لوکس که پیش از این ۱۸۰ درصد بود، به ۱۰۰ درصد کاهش یافت که نشان می‌دهد این تصمیم به نفع اقشار پردرآمد تمام شد. وی تصریح کرد: مجموعه این تصمیمات موجب شکل‌گیری وضعیت فعلی بازار خودرو شده است. ما در مجلس با وجود اختیاراتی که به‌ویژه پس از جنگ محدودتر شده است. در سال‌های گذشته بارها این مسائل را مطرح کردیم، سؤال پرسیدیم و تذکر دادیم، اما متأسفانه سازوکاری که در قالب شورای عالی سران ایجاد شده به محلی برای عبور دولت از موانع نظارتی مجلس تبدیل شده است. فلسفه ایجاد این شورا از سوی رهبر شهید، این بود که مسئولان در یک سازوکار هماهنگ بنشینند و مسائل قفل‌شده کشور را حل کنند، اما متأسفانه اکنون این ظرفیت به ابزاری تبدیل شده تا دولت بسیاری از اقداماتی را که نمی‌تواند از مسیر قانونی و نظارتی مجلس پیش ببرد، از طریق آن دنبال می‌کند.

پرونده واگذاری ایران‌خودرو منتظر رای قضایی

پوردهقان با اشاره به پیگیری‌های مجلس درباره واگذاری ایران‌خودرو به بخش خصوصی، گفت: تعدادی از نمایندگان درباره صحت این واگذاری ابهاماتی داشتند و معتقد بودند فرآیند واگذاری به شکل صحیحی انجام نشده است. به همین دلیل، پیش از آنکه حکمی از سوی مجلس صادر شود، از ظرفیت ماده ۲۳۴ آیین‌نامه داخلی مجلس استفاده کردند. پرونده این واگذاری با تصویب در صحن علنی مجلس برای بررسی به قوه قضاییه ارسال شد. مستندات مربوط به این واگذاری نیز ارسال شده تا در یک دادگاه ویژه، نحوه واگذاری سهام ایران خودرو به شرکت کروز مجدداً بررسی شود و مشخص شود که آیا این واگذاری به شکل صحیح انجام شده است یا خیر.

خودروی ملی که به واردات وابسته است!

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس اظهار کرد: ما اکنون با کالایی مواجه هستیم که از یک طرف عنوان «خودروی ملی» را یدک می‌کشد و همه از آن حمایت می‌کنند. از طرف دیگر، هنگامی که بحران ارزی و تکانه‌های ارزی در کشور ایجاد می‌شود، افزایش نرخ ارز به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر قیمت تمام‌شده محصولات این شرکت اثر می‌گذارد؛ زیرا خودروسازان داخلی به قطعات وارداتی وابستگی دارند. وقتی از خودروساز علت افزایش قیمت را سوال می‌کنیم، می‌گوید برای تأمین قطعات باید ارز با نرخ‌هایی ۲۷۰ هزار تومان تهیه کند و افزایش قیمت را طبیعی می‌داند.

او ادامه داد: اما وقتی سؤال می‌کنیم چرا باید چنین انحصاری در اختیار شما (خودروساز) باشد، پاسخ می‌دهد که من یک خودروساز داخلی هستم و ۶۰۰ هزار نفر نیروی کار دارم. این مسائل موجب شکل‌گیری وضعیت فعلی شده است. حاکمیت نیز به شکل حمایت کورکورانه از این وضعیت دفاع می‌کند. پوردهقان تصریح کرد: مسئله اصلی این نیست که به دنبال کنترل قیمت خودرو باشیم و بازار خودرو با قیمت‌گذاری به شکل فعلی اصلاح نمی‌شود. بازار خودرو نباید انحصاری باشد. باید محصول اقتصادی، کم‌مصرف، ایمن و باکیفیت وارد شود تا مردم امکان انتخاب داشته باشند. زمانی که بازار رقابتی شود، دولت می‌تواند از حوزه قیمت‌گذاری خارج شود و خودروساز هر قیمتی را که می‌خواهد برای محصول خود تعیین کند؛ زیرا خودروساز در آن شرایط ناچار است هزینه‌های تولید را کاهش دهد و قیمت محصولاتش را پایین بیاورد.

تکرار نسخه شکست‌خورده ایران‌خودرو برای سایپا

پوردهقان، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس می‌گوید: تجربه واگذاری ایران‌خودرو نه‌تنها یک قدم به جلو نبود، بلکه دو قدم به عقب محسوب می‌شود؛ چراکه این واگذاری هم شرایط تولید را بدتر کرد و هم زمینه جهش‌های عجیب‌وغریب قیمتی و افزایش نارضایتی مردم را فراهم آورد. همین تجربه، یکی از دلایل مخالفت مجلس با واگذاری سایپا به شکل فعلی است. سایپا باید به شرکتی سپرده شود که از اهلیت تولیدی و مالی برخوردار باشد و حتی حضور یک شرکت خارجی برتر نیز می‌تواند به بهبود وضعیت کمک کند. هدف از واگذاری باید ارتقای تولید و کیفیت محصولات باشد؛ به‌گونه‌ای که مردم به‌وضوح تغییر شرایط خودروهای تولیدی را احساس کنند. در نهایت، رضایت مردم باید اصلی‌ترین ملاک در فرآیند واگذاری و کاهش تصدی‌گری دولت باشد.

نبض اقتصاد

بحران تازه در اقتصاد جهان؛ گازوئیل گران‌تر از نفت شد

همزمان با تشدید تنش نظامی میان آمریکا و ایران، بازار انرژی با بحرانی فراتر از افزایش قیمت نفت روبه‌روست. گازوئیل، سوخت اصلی حمل‌ونقل جاده‌ای، کشتیرانی، ماشین‌آلات کشاورزی و بخش‌هایی از صنعت، به یکی از کانون‌های نگرانی بازار تبدیل شده است؛ چراکه کاهش عرضه آن، هزینه جابه‌جایی کالا و تولید را افزایش می‌دهد. داده‌های آژانس بین‌المللی انرژی نشان می‌دهد دسترسی جهانی به گازوئیل و فرآورده‌های میان‌تقطیر در سه‌ماهه دوم امسال حدود ۱.۵ میلیون بشکه در روز و در سه‌ماهه سوم حدود ۱.۷ میلیون بشکه در روز نسبت به مدت مشابه سال قبل کاهش یافته است. این ارقام از محدود شدن عرضه و افزایش آسیب‌پذیری بازار حکایت دارد. قیمت عمده‌فروشی مرجع گازوئیل در اروپا و آمریکا به نزدیکی ۲۲۰ دلار برای هر بشکه رسیده و در سنگاپور از ۲۰۰ دلار عبور کرده است. بهای گازوئیل اکنون نزدیک به دو برابر نفت خام است؛ نشانه‌ای از تشدید فشار بر بازار فرآورده‌های پالایشی.

در سپتامبر ۲۰۲۶، صادرات جهانی گازوئیل و فرآورده‌های میان‌تقطیر حدود ۷۰۰ هزار بشکه در روز نسبت به سال قبل کاهش یافت. صادرات روسیه و خاورمیانه نیز در مجموع حدود ۱.۳ میلیون بشکه در روز افت کرد و به حدود ۸۲۰ هزار بشکه در روز رسید. این کاهش، نگرانی‌ها درباره تداوم محدودیت عرضه را تشدید کرده است. تنگه هرمز در این میان اهمیت ویژه‌ای دارد. سال گذشته روزانه حدود ۲۰ میلیون بشکه نفت و فرآورده‌های نفتی از این آبراه عبور می‌کرد؛ رقمی معادل نزدیک به یک‌چهارم تجارت دریابرد نفت جهان که حدود ۸۰ درصد آن راهی بازارهای آسیایی می‌شد. تهدید امنیت عبور نفتکش‌ها، افزایش هزینه بیمه و حمل دریایی و تأخیر در تحویل محموله‌ها، فشار مضاعفی بر بازار انرژی وارد می‌کند. پیامدهای جنگ به محموله‌های عبوری از هرمز محدود نمی‌شود. افزایش ریسک منطقه‌ای، هزینه بیمه و حمل را بالا می‌برد و استفاده از مسیرهای جایگزین را نیز زمان‌برتر و پرهزینه‌تر می‌کند. گرانی گازوئیل هم این فشار را در حمل‌ونقل دریایی و زمینی تشدید می‌کند.

موج بعدی گرانی با افزایش هزینه حمل‌ونقل

در آمریکا، ذخایر فرآورده‌های میان‌تقطیر در هفته منتهی به ۱۱ سپتامبر حدود ۱۳ درصد پایین‌تر از میانگین پنج‌ساله بود. متوسط قیمت خرده‌فروشی گازوئیل نیز به ۶.۳۰ دلار برای هر گالن رسید؛ بالاترین سطح اسمی از آغاز انتشار این داده‌ها در سال ۱۹۹۴. پالایشگاه‌های آمریکا با حدود ۹۷ درصد ظرفیت فعالیت می‌کنند و تولید فرآورده‌های میان‌تقطیر از ژانویه تا اوت ۲۰۲۶ به حدود پنج میلیون بشکه در روز رسیده که بالاترین میزان از سال ۲۰۱۹ است؛ با این حال، بازار همچنان با کمبود مواجه است. جورج شو، تحلیلگر ارشد بازار فرآورده‌های نفتی شرکت کپلر، افزایش قیمت گازوئیل را نشانه فشار بر عرضه و نگرانی از تداوم تنش‌ها و رشد هزینه حمل می‌داند. او همچنین به کاهش مصرف گازوئیل در اروپا در دوره‌های افزایش قیمت اشاره می‌کند.

پیامد مهم‌تر بحران، انتقال هزینه‌ها به سایر بخش‌های اقتصاد است. گازوئیل در حمل‌ونقل جاده‌ای، کشتیرانی، کشاورزی و صنعت کاربرد گسترده‌ای دارد و جایگزینی سریع آن آسان نیست. افزایش بهای این سوخت، هزینه انتقال محصولات از مزارع و کارخانه‌ها تا مراکز توزیع و فروش را بالا می‌برد؛ فشاری که می‌تواند قیمت مواد غذایی و کالاهای مصرفی را افزایش دهد و تورم را تشدید کند. برخی اقتصادهای ثروتمند برای کاهش فشار بر مصرف‌کنندگان به کاهش مالیات سوخت روی آورده‌اند و پالایشگاه‌ها نیز از افزایش حاشیه سود بهره می‌برند؛ اما بار اصلی افزایش هزینه سوخت بر دوش مصرف‌کنندگان و کسب‌وکارهاست. با تداوم جنگ و نااطمینانی در عرضه، بحران گازوئیل می‌تواند به یکی از مسیرهای اصلی انتقال تنش‌های منطقه‌ای به اقتصاد جهانی تبدیل شود.

یادداشت

ضرورت بازدارندگی هسته‌ای در کمربند اتمی پیرامون ایران

محمد حسن سنگتراش
پژوهشگر مستقل راهبردهای دفاعی در روابط بین‌الملل

در ادبیات روابط بین‌الملل و مطالعات استراتژیک، ثبات و امنیت پایدار یک کشور به‌طور مستقیم تابع ساختار توزیع قدرت در محیط پیرامونی و میزان تناسب ابزارهای بازدارندگی آن با تهدیدات محیطی است. هنگامی که یک بازیگر منطقه‌ای در کانون یک جغرافیای بحران‌خیز قرار می‌گیرد، ارزیابی دقیق متغیرهای تهدید نیازمند تحلیل ساختاری است. بررسی دقیق معماری امنیتی غرب آسیا، آسیای جنوبی و اورپا نشان می‌دهد که جمهوری اسلامی ایران در حال حاضر در مرکزیک «کمبرند فشرده از تسلیحات و تهدیدات اتمی» محاصره شده است؛ وضعیتی که ایجاب می‌کند دکترین‌های دفاعی کشور با واقعیت‌های عریان این موازنه نامتقارن هماهنگ شوند. برای درک عمق این تهدید ساختاری، کافی است نقشه ژئوپلیتیک پیرامون ایران را از زاویه توزیع تسلیحات کشتار جمعی و چترهای اتمی بازخوانی کنیم:

جناح شرقی (هند و پاکستان): حضور دو قدرت دارای تسلیحات هسته‌ای خارج از معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (**NPT**) در همسایگی شرقی، معادلات خطرسنجی منطقه‌ای را پیچیده کرده و امکان سرایت بحران‌های هسته‌ای شبه‌قاره به محیط پیرامونی ایران را افزایش داده است.

جناح غربی (رژیم صهیونیستی و ترکیه): وجود دارایی‌های هسته‌ای نامتعارف و اعلام‌نشده رژیم صهیونیستی در کنار استقرار بمب‌های هسته‌ای تاکتیکی **B61** ایالات متحده در پایگاه اینجرلیک ترکیه در قالب دکترین اشتراک‌گذاری هسته‌ای ناتو (**Nuclear Sharing**)، مرزهای غربی ایران را تحت الشعاع مستقیم چتر هسته‌ای غرب قرار داده است.

جناح شمالی (فدراسیون روسیه): همجواری با یکی از دو ابرقدرت هسته‌ای جهان، الزامات موازنه استراتژیک در حوضه خزر و قفقاز را دوچندان می کند .

جناح جنوبی (عربستان سعودی): روند توسعه توانمندی‌های بالستیک عربستان (از موشک‌های **3-DF** تا همکاری‌های موشکی پیشرفته نظیر **21-DF** با چین) در کنار برنامه‌های اعلام‌شده برای غنی‌سازی و مباحث مربوط به دریافت چتر حمایتی یا فناوری اتمی از پاکستان و آمریکا، این منطقه را به سمت متغیرهای پیش هسته‌ای هدایت می کند.

تهدیدات فرامنطقه‌ای: حضور و دکترین‌های بازدارندگی هسته‌ای قدرت‌های بزرگ (به ویژه ایالات متحده) با زیردریایی‌ها و پایگاه‌های ناوگانی در آب‌های پیرامونی، سایه مستقیم تهدید اتمی را بر ایران گسترانیده است.

از منظر تئوری «خودکمکی» (**Self-Help**) در نظام آنارشیک بین‌الملل، هیچ بازیگری نمی‌تواند امنیت ملی خود را صرفاً بر اساس وعده‌های حقوقی بین‌المللی یا محدودیت‌های نهادی تنظیم کند؛ به‌ویژه زمانی که ساختار قدرت پیرامونی به شدت نامتوازن است. در ادبیات بازدارندگی، هیچ ابزاری به جز تقابل متوازن یا ایجاد معادله «تخریب تضمین‌شده متقابل» نمی‌تواند بازدارندگی پایدار ایجاد کند.

برآیند تحولات محیط امنیتی ایران نشان می دهد که تداوم وضعیت موجود و اکتفا به بازدارندگی نیمه متعارف، کشور را در بلندمدت در برابر فشارهای فزاینده و تقاطع تهدیدات هسته‌ای پیرامونی آسیب‌پذیر می‌سازد. دستیابی به بازدارندگی کامل هسته‌ای، نه یک گزینه سیاستی منفرد، بلکه یک ضرورت ساختاری اجتناب‌ناپذیر برای بقای ملی ایران در ژئوپلیتیک پرآشوب قرن بیست و یکم ارزیابی می‌شود.

بین الملل

حزب الله: اجازه تحمیل اراده آمریکا به لبنان را نخواهیم داد

ابراهیم الموسوی، عضو فراکسیون «وفاداری به مقاومت» در پارلمان لبنان، با تأکید بر ناکارآمدی برتری نظامی در دستیابی به پیروزی قطعی، مقاومت را عامل اصلی ناکامی رژیم صهیونیستی در غزه و لبنان دانست و گفت تجربه جنگ اخیر نشان داد که حتی حمایت گسترده نظامی آمریکا، اعزام ناوهای جنگی و ایجاد پل هوایی تسلیحاتی نیز نتوانسته است اراده مقاومت را درهم بشکند. وی با دفاع از سه‌گانه «ارتش، ملت و مقاومت»، تأکید کرد این الگو همچنان یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های حفظ حاکمیت لبنان است.

الموسوی همچنین از تعقیب قضایی افرادی که برای دفاع از کشور اقدام به انتقال سلاح می‌کنند، انتقاد کرد و توقیف محموله تسلیحاتی منتسب به حزب‌الله و برخورد قضایی با عوامل آن را اقدامی تأسف‌بار دانست. در همین راستا، حسین الحاج حسن، نماینده فراکسیون «بعلبک ـ هرمل» و از اعضای ارشد حزب‌الله، با انتقاد از برخی جریان‌های سیاسی لبنان گفت عده‌ای با تشدید اختلافات داخلی به دنبال اثبات وفاداری خود به طرف‌های خارجی هستند، در حالی که اولویت مقاومت حفظ ثبات و آرامش داخلی است. وی با اشاره به توقیف محموله سلاح در ایست بازرسی ظهرالبیدر، تأکید کرد سلاح‌های مذکور متعلق به مقاومت بوده و برای مقابله با تجاوزات رژیم صهیونیستی و دفاع از لبنان منتقل می‌شدند. الحاج حسن همچنین از سکوت دولت لبنان در برابر تخریب ده‌ها روستای جنوبی توسط رژیم صهیونیستی انتقاد کرد و برخورد قضایی با نیروهای مقاومت را در حالی که تجاوزات اسرائیل ادامه دارد، شرم‌آور خواند.

این نماینده حزب‌الله در پایان با هشدار درباره مداخله آمریکا در امور داخلی لبنان تأکید کرد: «اجازه نخواهیم داد اراده آمریکا در لبنان تحمیل شود» و مقاومت همچنان در برابر طرح‌های واشنگتن برای گسترش نفوذ اسرائیل در منطقه ایستادگی خواهد کرد.

پیشتازی دموکرات‌ها در نظرسنجی‌ها و افزایش نارضایتی عمومی از جنگ ایران

شمارش معکوس برای سقوط جمهوری‌خواهان

یک روز مانده به انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا، تازه‌ترین نظرسنجی‌ها از پیشروی دموکرات‌ها در ایالت‌های کلیدی خبر می‌دهند؛ تا جایی که حتی فاکس‌نیوز نیز رقابت سنا را نامشخص ارزیابی کرده است. هم‌زمان، نارضایتی زنان، گرانی ناشی از جنگ ایران و نگرانی جمهوری‌خواهان از افول نفوذ ترامپ، کاخ سفید را در موقعیتی دشوار قرار داده است. پرسش فقط تعداد کرسی‌های ازدست‌رفته نیست. مسئله این است که شکست احتمالی جمهوری‌خواهان چه بلایی بر دست باز ترامپ برای ادامه جنگ و سیاست‌هایش خواهد آورد.

احسان میرباقری
روزنامه‌نگار

موج نارضایتی در آمریکا

جنگ ایران اکنون به یکی از مهم‌ترین نقاط آسیب‌پذیری انتخاباتی کاخ سفید تبدیل شده است. نظرسنجی رویترز و ایپسوس نشان داد محبوبیت ترامپ به ۳۱ درصد سقوط کرده است. براساس نظرسنجی آموشیتدپرس و نورک نیز فقط ۱۷ درصد آمریکایی‌ها از عملکرد او در مهار هزینه‌های زندگی رضایت داشتند. هزینه نظامی جنگ طبق برآورد اعلام‌شده از سوی پنتاگون به کنگره به ۴۷٫۱ میلیارد دلار رسیده است. هزینه‌ای که هم‌زمان با فشار تورم و افزایش بهای سوخت، اعتراض‌ها به سیاست‌های ترامپ را تشدید کرده است.

سوم نوامبر، آمریکا به استقبال انتخاباتی می‌رود که می‌تواند دو سال باقی مانده از ریاست جمهوری دونالد ترامپ را به میدان کشمکش دائمی کاخ سفید و کنگره تبدیل کند. هری انتن، تحلیلگر داده سی‌ان‌ان، در آخرین پیش‌بینی خود، شانس پیروزی دموکرات‌ها در مجلس نمایندگان را ۹۲ درصد و در سنا را ۷۱ درصد برآورد کرده است. برآورد کرسی‌ها نیز به‌ترتیب ۲۳۷ در برابر ۱۹۸ و ۵۲ در برابر ۴۸ به سود دموکرات‌هاست.

حتی فاکس‌نیوز، رسانه نزدیک به جریان محافظه‌کار آمریکا، در آخرین ارزیابی خود ۴۸ کرسی سنا را در ستون دموکرات‌ها و ۴۵ کرسی را در ستون جمهوری‌خواهان قرار داده و سرنوشت هفت کرسی دیگر را نامشخص اعلام کرده است. تغییر وضعیت برخی رقابت‌ها به زیان جمهوری‌خواهان نشان می‌دهد حفظ اکثریت سنا، برخلاف انتظار اولیه، دیگر چندان آسان نیست. جمهوری‌خواهان اکنون ۵۳ کرسی سنا دارند و دموکرات‌ها برای تصاحب اکثریت باید دست‌کم چهار کرسی خالص به دست آورند.

نظرسنجی مشترک نیویورک تایمز و مؤسسه سینا نیز زنگ خطر را بلندتر کرده است. دموکرات‌ها در میشیگان با اختلاف ۱۱ واحد درصد، تگزاس با هفت، مین با شش، کانزاس و اوهایو هرکدام با پنج و آلاسکا با دو واحد پیش افتاده‌اند و رقابت آیووا تقریباً برابر است. پیشتازی دموکرات‌ها در ایالت‌هایی مانند تگزاس و کانزاس، که سال‌ها از پایگاه‌های اصلی جمهوری‌خواهان بوده‌اند، از احتمال تغییرات قابل‌توجه در نقشه سیاسی آمریکا حکایت دارد. هرچند فاصله نزدیک نامزدها در برخی ایالت‌ها همچنان امکان غافلگیری را حفظ کرده است .

در کنار اقتصاد و جنگ، نارضایتی رأی‌دهندگان زن به یکی از تهدیدهای مهم انتخاباتی جمهوری‌خواهان تبدیل شده است. روزنامه تلگراف گزارش داده که از هر چهار زنی که در انتخابات ۲۰۲۴ به ترامپ رأی داده‌اند، یک نفر اکنون از عملکرد او ناراضی است. نظرسنجی رویترز و ایپسوس نیز نشان می دهد دموکرات‌ها در میان زنان ۱۸ واحد درصد برتری دارند. تلگراف با اشاره به برکناری شماری از مقام‌های زن دولت و اظهارات تحقیرآمیز ترامپ علیه برخی خبرنگاران زن، هشدار داده که این نارضایتی ممکن است به شکل‌گیری موج گسترده رأی علیه جمهوری‌خواهان منجر شود.

جنگ ایران اکنون به یکی از مهم‌ترین نقاط آسیب‌پذیری انتخاباتی کاخ سفید تبدیل شده است. نظرسنجی رویترز و ایپسوس نشان داد محبوبیت ترامپ به ۳۱ درصد سقوط کرده است. براساس نظرسنجی آموشیتدپرس و نورک نیز فقط ۱۷ درصد آمریکایی‌ها از عملکرد او در مهار هزینه‌های زندگی رضایت داشتند. هزینه نظامی جنگ طبق برآورد اعلام‌شده از سوی پنتاگون به کنگره به ۴۷٫۱ میلیارد دلار رسیده است. هزینه‌ای که هم‌زمان با فشار تورم و افزایش بهای سوخت، اعتراض‌ها به سیاست‌های ترامپ را تشدید کرده است .

در همین شرایط، گزارش رویترز نشان می‌دهد مشاوران ترامپ برای جلوگیری از شکست انتخاباتی جمهوری‌خواهان، خواستار کنترل نسبی درگیری با ایران تا روز انتخابات شده‌اند.

نگرانی از شکست، اکنون به درون حزب جمهوری‌خواه نیز سرایت کرده است. پولیتیکو در گزارشی به نقل از ۱۵ قانون‌گذار جمهوری‌خواه فاش کرده که برخی اعضای حزب، خود را برای دوران کاهش نفوذ ترامپ آماده می‌کنند. به اعتقاد آنان، اگر جمهوری‌خواهان یک یا هر دو مجلس کنگره را از دست بدهند، دوران تحمیل تصمیمات رئیس جمهور از طریق پیام‌های تروث‌سوشال و تماس‌های تلفنی شبانه ممکن است به پایان برسد.

در سوی دیگر، جی. بی. پریتزکر، فرماندار دموکرات ایلینوی، خواستار برگزاری جلسات استماع کنگره برای بررسی اتهامات فساد و سوءاستفاده مالی ترامپ شده است. او مدعی است افکار عمومی آمریکا هنوز از ابعاد واقعی این مسائل اطلاع ندارد و حتی از احتمال اصلاح قوانین یا قانون اساسی برای محدودکردن سود جویی احتمالی رئیس جمهور و نزدیکانش سخن گفته است. این اظهارات نشان می دهد دموکرات‌ها در صورت پیروزی، علاوه بر مقابله با سیاست‌های کاخ سفید، موضوع تحقیق و نظارت بر عملکرد شخص ترامپ را نیز دنبال خواهند کرد.

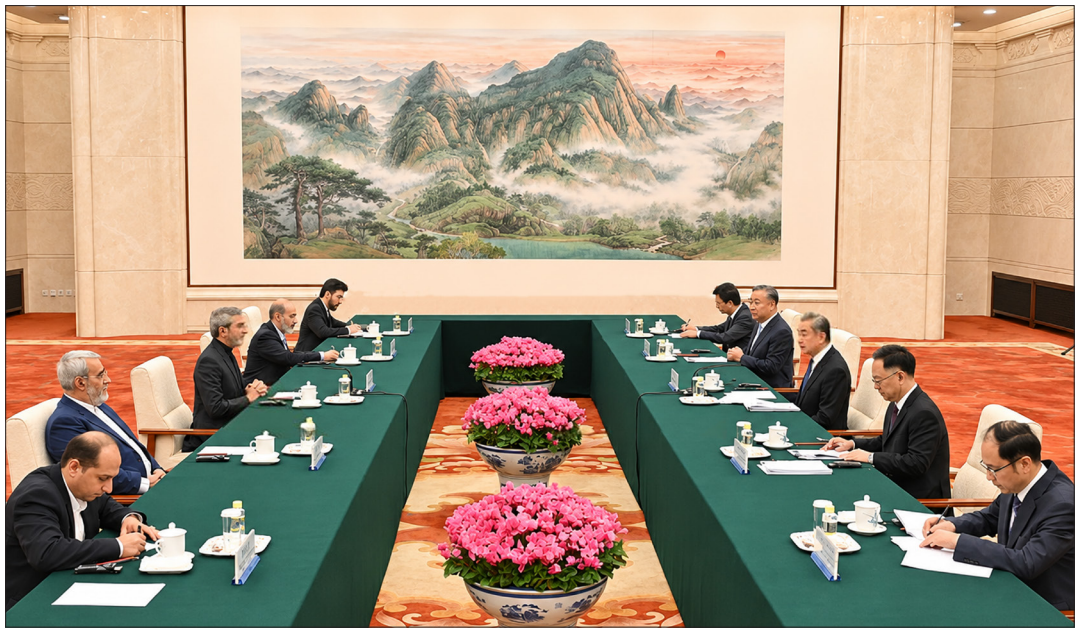
اگر دموکرات‌ها تنها مجلس نمایندگان را تصاحب کنند، اختیار بیشتری برای تحقیق درباره هزینه‌های جنگ، احضار مقامات دولت و نظارت بر بودجه‌های نظامی خواهند داشت. اما تصاحب هر دو مجلس، موقعیت ترامپ را دشوارتر خواهد کرد و می‌تواند فشار برای محدودکردن اختیارات جنگی رئیس جمهور، جلوگیری از تأمین مالی عملیات جدید و بازنگری در حمایت نظامی از اسرائیل را افزایش دهد. هرچند پایان جنگ، به‌دلیل اختیارات رئیس جمهور و اختلاف نظرهای سیاسی، خودکار و تضمین‌شده نخواهد بود.

ترامپ در واپسین روزهای تبلیغات انتخاباتی با برگزاری تجمع‌های متعدد می‌کوشد رأی‌دهندگان جمهوری‌خواه را پای صندوق‌ها بکشاند اما مسئله اصلی این است که جنگی که قرار بود نمایش قدرت آمریکا باشد، اکنون به یکی از عوامل تهدیدکننده قدرت سیاسی رئیس جمهور تبدیل شده است.

هم‌زمان با بازگشت پرونده دیپلماسی جنگ به دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی، پکن به کانون رایزنی‌های تهران، مسقط و ریاض تبدیل شد؛

دیپلماسی جنگ در مدار شرق

ترافیک دیدارها، سفرها، تماس‌ها و تحرکات سیاسی و دیپلماتیک در روزهای اخیر شتاب کم‌سابقه‌ای گرفته و در این میان، چین بیش از هر بازیگر دیگری به کانون رایزنی‌های منطقه‌ای و بین‌المللی تبدیل شده است. هم‌زمان با سفر باقری به پکن، محسن رضایی، دبیر و نماینده رهبر انقلاب در شورای عالی امنیت ملی، نیز به‌صورت تلفنی با ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه، گفت‌وگو کرد. این تماس در کنار سفر معاون دبیر شورا به چین، این معنا را دارد که فعال‌سازی هم‌زمان دو محور مهم شرقی در شرایطی که پرونده سیاست خارجی جنگ از تیم مذاکره‌کننده به دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی بازگشته است.

محسن فرهمند
روزنامه‌نگار

ترافیک فزاینده دیدارها، سفرها، تماس‌های تلفنی و کنش‌های سیاسی در روزهای اخیر، از ورود دیپلماسی کشور به مرحله‌ای تازه حکایت دارد. مجموعه تحولات اخیر، از سفر معاون بین‌الملل دبیرشورای عالی امنیت ملی به پکن تا تماس تلفنی محسن رضایی با رئیس جمهور روسیه و هم‌زمانی آن با تحرکات دیپلماتیک عربستان و عمان در پایتخت چین، نشان می‌دهد که آرایش دیپلماسی جنگ در حال تغییر است و شورایعالی امنیت ملی به عنوان محور دیپلماسی ایران در دوره جنگ بیش از گذشته به دنبال فعال‌سازی ظرفیت شرکای شرقی خود است.

در مهم‌ترین تحول، علی باقری، معاون بین‌الملل دبیرشورای عالی امنیت ملی، برای گفت‌وگو با وزیر خارجه چین درباره تحولات جنگ و ابتکارهای دیپلماتیک تهران پیرامون پایان جنگ راهی پکن شده است. پیش از این، رسانه‌ها از بازگشت پرونده سیاست خارجی جنگ به دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی خبر داده بودند و اکنون حضور معاون بین‌الملل دبیر این شورا در پکن، نشانه‌ای روشن از عملیاتی شدن این تغییر سازوکار است.

پس از نامه ونس به رضایی، سفر معاون دبیرشورای عالی امنیت ملی به چین را باید دومین نشانه مهم تغییر در سازوکار دیپلماتیک جمهوری اسلامی در پرونده جنگ دانست. پیش‌تر نیز محسن رضایی در گفت‌وگوی ویژه خبری از رفع ایرادات تفاهم اسلام‌آباد و طراحی هفت شرط ایران به‌عنوان مسیر جدید گفت‌وگوها خبر داده بود. مجموعه این تحولات نشان می‌دهد که پرونده دیگر صرفاً در چارچوب عملکرد تیم مذاکره‌کننده اسلام‌آباد دنبال نمی‌شود و دبیرخانه شعام در حال ایفای نقشی محوری‌تر است.

گفت‌وگوی تلفنی معنادار سرلشکر و پوتین

هم‌زمان با سفر باقری به پکن، محسن رضایی، دبیر و نماینده رهبر انقلاب در شورای عالی امنیت ملی، نیز به‌صورت تلفنی با ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه، گفت‌وگو کرد. این تماس در کنار سفر معاون دبیرشورا به چین، این معنا را دارد که فعال‌سازی هم‌زمان دو محور مهم شرقی در شرایطی که پرونده سیاست خارجی جنگ از تیم مذاکره‌کننده به دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی بازگشته است. این تحرکات را باید بخشی از تلاش برای بازتعریف پشتوانه دیپلماتیک ایران در مواجهه با جنگ و فشارهای آمریکا ارزیابی کرد.

در سوی دیگر، محمد بن سلمان، ولیعهد و نخست‌وزیر عربستان، نیز پیام مکتوبی برای شی جین پینگ، رئیس جمهور چین، ارسال کرده است. براساس گزارش خبرگزاری رسمی عربستان، این پیام درباره روابط دوجانبه، راه‌های توسعه آن و مسائل مورد اهتمام مشترک بوده است. مساعد بن محمد العیبان، مشاور امنیت ملی عربستان، این پیام را به وانگ یی، وزیر امور خارجه چین، تحویل داده است. ارسال این پیام در شرایطی صورت می‌گیرد که هیثم بن طارق، سلطان عمان، نیز در سفری رسمی به چین حضور دارد.

اما بخش دیگر این تحولات را باید در گزارش شبکه المیادین درباره برگزاری نشست سه جانبه مقام‌های چین، عمان و ایران جست‌وجو کرد. المیادین به نقل از یک منبع آسیایی در پکن گزارش داده است که موضوع اصلی سفر سلطان عمان، بررسی امکان شکل‌گیری دور تازه‌ای از میانجیگری میان تهران و واشنگتن با تضمین‌های اقتصادی و امنیتی چین بوده و روابط دوجانبه در اولویت بعدی مذاکرات قرار داشته است.

براساس این روایت، عمان در روند میانجیگری پیشین با مشارکت پاکستان و قطر کنار گذاشته شده بود و در آن مقطع، آمریکا اتهام‌هایی درباره نزدیکی بیش از حد مسقط به تهران مطرح کرده بود به گفته این منبع، چین نیز پس از ناکامی پاکستان و قطر بار دیگر ضرورت فعال شدن کانال عمان را برجسته کرد.

استقبال معنادار پکن از باقری

یکی از برجسته‌ترین نکات سفر باقری این بود که وی در جایگاه معاون شورای عالی امنیت ملی مورد استقبال وزیر امور خارجه این کشور قرار گرفته است؛ مقامی که از نظر جایگاه دیپلماتیک در سطحی بالاتر از معاون دبیر شورا قرار دارد. این استقبال، نشان‌دهنده اهمیت رایزنی‌های جاری و جایگاه پرونده ایران در محاسبات پکن است. با این حال، محمد باقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی، با وجود تأکیدات مکرر رهبر انقلاب بر اهمیت روابط با چین و ضرورت پیگیری همکاری‌های راهبردی، در ماه‌های سپری‌شده از سال ۱۴۰۵ هیچ سفری به این کشور انجام نداده است؛ آن هم در حساس‌ترین شرایطی که ایران با یکی از بزرگ‌ترین کمپین‌های محاصره دریایی، هوایی و زمینی مواجه است و ضرورت ارتباط با چین برای مقابله با این فشارها دوچندان شده است. در این مدت نیز عملکرد مشخص و قابل اعتنایی از ناحیه او در این زمینه مشاهده نشده است.

در همین زمینه، مهدی خراطیان، کارشناس سیاسی، با انتقاد از بی‌توجهی به ظرفیت چین اظهار کرده است: «(در فکر برخی) فقط با دونالد ترامپ و فقط با آمریکا باید توافق کرد؛ ترامپی که صبح خواهان توافق است و شب بعد بمباران می‌کند و رهبران را ترور می‌کند. با چنین آمریکایی می‌توان توافق کرد، اما با چین نمی‌توان توافق راهبردی داشت؟»

این کارشناس سیاسی همچنین معتقد است گفت‌وگوهای راهبردی با چین باید از پایین به بالا و بر پایه دیپلماسی پنهان و تعاملات تدریجی شکل بگیرد؛ مسیری که به گفته او، با بی‌عملی و فقدان ابتکار فلج شده است. خراطیان این احتمال را مطرح می‌کند که برخی عمداً از شکل‌گیری چنین تعاملی جلوگیری می‌کنند تا پس از یک حضور حداقلی در گفت‌وگوها، به مقامات ارشد نظام گزارش دهند که تعامل با چین نتیجه‌ای نداشته است. به تعبیر او، خروجی نهایی چنین روندی چیزی جز آماده‌سازی ذهنی برای اعلامیه تسلیم در برابر ترامپ نخواهد بود. اکنون پکن در حال تبدیل شدن به یکی از کانون‌های اصلی این معادله است و مسئله فقط استفاده از ظرفیت میانجیگری عمان یا حمایت سیاسی روسیه نیست؛ مسئله، تعریف جایگاه چین در هر توافق احتمالی و شکل دادن به یک پشتوانه راهبردی برای تهران است.

نشانه های یک تغییر؛ این بار در پکن

بازگشت پرونده سیاست خارجی جنگ به دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی، حالا در مجموعه‌ای از تحرکات عملیاتی و دیپلماتیک قابل مشاهده است؛ تحرکاتی که از تغییر مسیر رایزنی‌های تهران و فعال شدن شرکای شرقی حکایت دارد. در این میان، پرسش جدی آن است که چرا با وجود تأکیدات مکرر رهبر انقلاب بر اهمیت روابط راهبردی با چین، قالیباف در حساس‌ترین مقطع کشور هیچ تحرک مشخصی در این زمینه نداشته است؟

یادداشت

دیپلماسی در خدمت منافع ایران یا تنفس مصنوعی به ترامپ؟

علی حسینی
روزنامه‌نگار

در روزهایی که نشانه‌های نگران‌کننده‌ای از احتمال دور تازه‌ای از تقابل نظامی آمریکا و رژیم صهیونیستی با ایران دیده می‌شود، دستگاه دیپلماسی کشور باید بیش از هر زمان دیگری با هوشیاری، صلابت و محاسبه راهبردی عمل کند. چرا که آمریکا زبان قدرت و مقاومت را بهتر از پیام‌های اطمینان‌بخش و امتیازهای یک‌طرفه می‌فهمد. با این حال، مجموعه‌ای از اظهارات و مواضع اخیر عباس عراقچی، وزیر امور خارجه، این نگرانی را ایجاد کرده که دیپلماسی دولت نه‌تنها از فشار بر واشنگتن نمی‌کاهد، بلکه ممکن است ناخواسته به کاهش هزینه‌های سیاسی و اقتصادی ترامپ کمک کند.

این نگرانی در شرایطی جدی‌تر می‌شود که افزایش قیمت نفت و فشار اقتصادی ناشی از جنگ، دولت آمریکا را با چالش‌هایی دشوار، به‌ویژه در آستانه انتخابات میان‌دوره‌ای، روبه‌رو کرده است. در چنین وضعیتی، انتشار خبرهای مربوط به پیشرفت مذاکرات و احتمال بازگشایی تنگه هرمز می‌تواند بر انتظارات بازار اثر بگذارد. هم‌زمان با انتشار اخبار تازه از رایزنی‌های دیپلماتیک در قطر و آمادگی ایران برای توافق دو روزه با آمریکا که وزیر خارجه کشورمان ادعا کرد، قیمت نفت از محدوده ۱۱۹ دلار به حدود ۱۰۵ دلار کاهش یافت. این یک پرسش جدی پیش روی وزارت خارجه می‌گذارد: آیا پیام‌های دیپلماتیک تهران با محاسبه آثار اقتصادی و سیاسی آن بر طرف مقابل مخابره می‌شود؟

سفر کاظم غریب‌آبادی، معاون حقوقی و بین‌المللی وزارت خارجه، به قطر و توضیحات اسماعیل بقایی درباره تسهیل ارتباط با میانجی‌های قطری، از تداوم تبادل پیام‌ها حکایت دارد. در همین حال، عراقچی در گفت‌وگو با شبکه الجزیره از تبدیل طرح اولیه هفت‌روزه به طرحی دوروزه سخن گفته است.

اما مسئله اینجاست که چرا وزیر خارجه باید جزئیات چنین طرحی را در شرایط حساس کنونی به‌گونه‌ای رسانه‌ای کند که بازار و طرف مقابل پیش از مشاهده اقدام عملی آمریکا، از احتمال بازگشت شرایط عادی پیام دریافت کنند؟ اگر قرار است بازگشایی تنگه هرمز در برابر اجرای تعهدات و رفع فشارها انجام شود، چرا باید پیش از تحقق آن تعهدات، فضای روانی و اقتصادی مورد نیاز واشنگتن فراهم شود؟

دیپلماسی مقتدرانه یعنی حفظ اهرم‌ها تا زمان اجرای تعهدات، نه پیش‌خور کردن امتیازها با وعده و پیام. تنگه هرمز و ظرفیت‌های راهبردی ایران، ابزار چانه‌زنی برای تأمین حقوق ملت‌اند؛ نباید اجازه داد طرف مقابل از طرح‌های اعلام‌شده، بدون پرداخت هزینه و اجرای تعهدات، بهره‌برداری کند.

این اتفاقات در شرایطی است که وزارت امور خارجه روسیه نشانه‌های برنامه‌ریزی برای اقدام نظامی علیه ایران را «به‌شدت نگران‌کننده» توصیف کرده است. تاکر کارلسون، مجری آمریکایی، نیز ادعایی درباره احتمال استفاده از سلاح هسته‌ای تاکتیکی علیه تأسیسات ایران مطرح کرده است. در چنین شرایطی، هرگونه ارسال پیام ضعف یا شتاب‌زدگی در اعلام امتیازهای احتمالی می‌تواند هزینه‌ساز باشد.

نوبنیاد

■ صاحب امتیاز: محسن منصوری
■ مدیرمسئول: حمیدرضا بیانی
■ تلفن: ۸۸۴۹۹۳۷۲-۰۲۱
■ کدپستی: ۱۵۹۸۹۷۵۷۱۵
■ آدرس: خ سپهبد قرنی خ شاداب پلاک ۲۲ واحد پنج
■ چاپخانه: صمیم

nobonyadonline nobonyadonline

nobonyadonline.ir

یادداشت

قدرت رسانه در تحریف حقیقت

سعید مصباح
روزنامه‌نگار

نتفلیکس با انتشار مجموعه شش قسمتی «آزمایش جدید زندان استنفورد» بار دیگر یکی از مشهورترین آزمایش‌های روان‌شناسی قرن بیستم را به قاب تلویزیون آورده است؛ آزمایشی که قرار بود پرده از تأثیرات قدرت بر رفتار انسان بردارد، اما در نسخه نتفلیکس، به نمایش سرگرم‌کننده‌ای مبتذل برای مخاطبان پلتفرم‌های جهانی تبدیل شده است. تا جایی که نشریه فارن پالیسی نیز در یادداشتی تحلیلی، تحفه نتفلیکس را زیر تیغ انتقاد می‌برد.

در این آزمایش که در سال ۱۹۷۱ به سرپرستی فیلیپ زیمباردو، استاد دانشگاه استنفورد، آغاز شد، گروهی از دانشجویان به‌طور تصادفی در نقش زندانی و زندانبان قرار گرفتند تا تأثیر محیط و مناسبات قدرت بر رفتارشان بررسی شود. این پروژه که قرار بود دو هفته ادامه یابد، پس از شش روز متوقف شد؛ چراکه شرایط به‌سرعت از کنترل خارج شده بود.

پس از آن، سال‌ها این تجربه به‌عنوان شاهدی برفسادآور بودن قدرت و نقش ساختارهای اقتدار در تغییر شخصیت انسان معرفی می‌شد. اما پژوهش‌ها و تحقیقات بعدی و شهادت شرکت‌کنندگان، اعتبار علمی آن را زیر سؤال بردند. شواهدی وجود داشت که نشان می‌داد برخی شرکت‌کنندگان برای رفتار مطابق با فرضیه پژوهشگر هدایت شده بودند. به بیان دیگر، آزمایشی که قرار بود حقیقتی درباره انسان کشف کند، خود گرفتار پیش‌فرض‌های سازندگانش شده بود.

اکنون نتفلیکس با بازسازی این آزمایش، گروهی از بزرگسالان را در محیط یک زندان واقعی قرار داده است. اما شرکت‌کنندگان می‌دانند در یک برنامه تلویزیونی حضور دارند و هرزمان بخواهند می‌توانند از آن خارج شوند. نقش‌ها نیز برخلاف آزمایش نخست، به‌طور تصادفی تعیین نشده‌اند. در چنین شرایطی، ادعای کشف حقیقت درباره قدرت، بیش از آنکه پشتوانه علمی داشته باشد، به سناریویی برای تولید هیجان شباهت دارد که در منطق هالیوود کاملاً قابل فهم است.

نقد نشریه فارن پالیسی بر این مجموعه نیز، فراتر از ضعف یک برنامه تلویزیونی است. مسئله، صنعتی است که می‌تواند حتی رنج انسان، اخلاق و پرسش‌های جدی درباره اقتدار را به کالایی سرگرم‌کننده و مبتذل تبدیل کند. در این منطق، حقیقت تا جایی اهمیت دارد که به جذابیت محصول لطمه نزند وگرنه باید دچار سانسور شود.

این همان تناقض فرهنگ مبتنی بر سرگرمی است: رسانه یا پروژه‌ای که مدعی آگاهی‌بخشی است، گاه برای جلب مخاطب، واقعیت را به نمایش بدل می‌کند و به‌جای تعمیق فهم عمومی، نسخه‌ای ساده‌سازی‌شده و دستکاری‌شده از جهان تحویل می‌دهد. وقتی پژوهش علمی به ابزار سرگرمی و انسان به سوژه نمایش تبدیل می‌شود، دغدغه اصلی فهم این نیست که قدرت چگونه انسان را تغییر می‌دهد و با روان او چه می‌کند؛ در حقیقت مسئله تبدیل به این می‌شود که قدرت رسانه تا کجا می‌تواند حقیقت را به نفع نمایش مصادره کند؛ کاری که صنعت فرهنگ در آمریکا به طرز شگفت‌انگیزی در آن خبره است.

چرا موفقیت «سرو، سپید، سرخ» در اتحادیه رادیو و تلویزیون‌های آسیا اهمیت دارد؟

«سرو، سپید، سرخ» در قله آسیا ایستاد

سریال «سرو، سپید، سرخ» جایزه بهترین سریال تلویزیونی اتحادیه رادیو و تلویزیون‌های آسیا و اقیانوسیه (ABU) را در سال ۲۰۲۶ به دست آورده است. این مجموعه با موضوع جنگ رمضان و با همکاری سازمان اوج، سیمافیلم و موسسه فرهنگی هنری شهید آوینی تولید شده و حالا نام ایران را در فهرست برترین‌های رسانه‌ای قاره ثبت کرده است. از این اتفاق نباید به‌سادگی گذشت، چون از جایزه اتحادیه از یک‌سو اعتبار بیشتری از جوایز جشنواره‌های غربی دارد و از سوی دیگر موقعیت صداوسیما را در میان منتقدانش بهبود می‌بخشد.

مسعود حنیفی
روزنامه‌نگار

این جایزه در مراسمی که در شهر کلمبو و در حاشیه شصت و سومین مجمع عمومی اتحادیه برگزار شد، به نمایندگان سریال اهدا گردید. رقابت امسال از همان ابتدا سنگین بود. اتحادیه در مجموع ۲۸۰ اثر از کشورهای مختلف را در ۱۵ دسته‌بندی تلویزیونی، رادیویی و رسانه‌های نوین دریافت کرد و پس از دو مرحله داوری، فقط ۴۵ اثر به فینال رسیدند.

در بخش سریال‌های درام، ۱۳ نماینده ملی از ۱۳ کشور مختلف حضور داشتند و «سرو، سپید، سرخ» توانست از میان این جمع، رأی نهایی داوران بین‌المللی را به خود اختصاص دهد. اتحادیه رادیو و تلویزیون‌های آسیا و اقیانوسیه، سازمانی است که از سال ۱۹۶۴ فعالیت می‌کند و امروز با ۲۲۴ عضو در ۶۶ کشور، بزرگ‌ترین شبکه پخش‌کننده‌های جهان به شمار می‌رود. این اتحادیه غیردولتی و غیرانتفاعی است و دسترسی اعضای آن به جمعیتی حدود سه میلیارد نفر می‌رسد.

جوایز **ABU** هر سال با داوری متخصصانی از کشورهای مختلف برگزار می‌شود و به همین دلیل، اعتبار آن در صنعت رسانه‌ای منطقه کاملاً شناخته‌شده است. این اتحادیه با همتایان اروپایی و آمریکای لاتین خود نیز همکاری دارد و در زمینه استانداردهای فنی، تبادل برنامه و آموزش حرفه‌ای فعالیت می‌کند.

سریال «سرو، سپید، سرخ» مجموعه‌ای اپیزودیک است که هر قسمت آن داستانی مستقل را در بستر جنگ رمضان روایت می‌کند. نقطه قوت اثر، تمرکز برآدم‌های معمولی است که در شرایط سخت جنگ، تصمیم‌های بزرگ می‌گیرند. کارگردانان مختلفی از جمله راما قویدل، محمود کریمی و دیگران در ساخت اپیزودهای این مجموعه همکاری کرده‌اند و بازیگران شناخته‌شده‌ای در آن حضور دارند.

ساختار اپیزودیک باعث شده تا هر قسمت بتواند به صورت مستقل با مخاطب ارتباط برقرار کند و در عین حال، مجموعه به عنوان یک کل، تصویر منسجمی از آن دوران ارائه دهد. تولید این سریال به صورت قرارگاهی و با همکاری چند نهاد انجام شده است. سازمان اوج، سیمافیلم و موسسه فرهنگی هنری شهید آوینی در کنار هم، منابع و تخصص خود را برای ساخت اثری با کیفیت فنی بالا به کار گرفتند. این مدل همکاری، در سال‌های اخیر در تلویزیون ایران رشد کرده و خروجی‌هایی مانند «سرو، سپید، سرخ» نشان می‌دهند که می‌توان با ترکیب تجربه نهادی و خلاقیت هنری، آثاری ساخت که هم در داخل مخاطب داشته باشند و هم در خارج از مرزها دیده شوند.

اهمیت این جایزه از چند زاویه قابل بررسی است. نخست آنکه تلویزیون در سال‌های اخیر حضور موفق کمتری در جشنواره‌های بین‌المللی منطقه‌ای داشته و کسب این جایزه می‌تواند نقطه عطفی در بازگشت به عرصه رقابت بین‌المللی باشد. دوم آنکه جوایز **ABU** برخلاف جشنواره‌های غربی، با نگاه کشورهای آسیایی و اقیانوسیه‌ای برگزار می‌شود و سلیقه مخاطبان این منطقه را در نظر می‌گیرد. به همین دلیل، موفقیت در این رقابت، نشان‌دهنده نزدیکی روایت‌های ایرانی به ذائقه فرهنگی بخش بزرگی از جهان است.

در روزگاری که رسانه ملی هدف حملات گسترده داخلی و خارجی قرار گرفته و انتقادهای تندی از هر سو متوجه آن است، رسیدن چنین خبری از کلمبو، خبری مسرت‌بخش و امیدآفرین است. صداوسیما در دوران تحول خود، با تغییر ساختارها و بازنگری در شیوه‌های تولید، تلاش کرده تا جایگاه از دست رفته‌اش را بازپس گیرد و این جایزه بین‌المللی، تأییدی است بر اینکه این مسیر درست طی می‌شود. اهدای چنین جایزه‌ای با این میزان از اهمیت به یکی از آثار شاخص تلویزیون در این دوران، نشان می‌دهد که تغییرات در حال نتیجه دادن است و می‌توان با تکیه بر توان داخلی، در عرصه بین‌المللی نیز حرفی برای گفتن داشت.

در نهایت باید گفت که دریافت این جایزه، فرصتی برای معرفی بیشتر محصولات تلویزیونی ایران در بازارهای منطقه‌ای فراهم می‌کند. اتحادیه **ABU** بستر مناسبی برای تبادل برنامه میان اعضای خود است و حضور یک اثر ایرانی در صدر فهرست برندگان، می‌تواند مسیر صادرات فرهنگی را هموارتر کند. البته این موفقیت به تنهایی کافی نیست و نیاز به برنامه‌ریزی مستمر برای حضور در رویدادهای بعدی و ساخت آثاری با استانداردهای فنی و محتوایی بالا وجود دارد.

یادداشت

هنرمند نباید در هر چیزی اظهارنظر کند

وحید ناظری
روزنامه‌نگار

حرف اخیر ابوالفضل پورعرب درباره این که هنرمند نباید درباره هر چیزی اظهارنظر کند و در حوزه‌های تخصصی باید کار را به متخصص سپرد، شاید یکی از معدود تذکرهای صریحی باشد که در سال‌های اخیر از درون جامعه بازیگری شنیده شده است. حرفی که اتفاقاً باید جدی‌تر از همیشه گرفته شود، چون بخشی از سلبریتی‌های ایرانی طی سال‌های گذشته تصور کرده‌اند داشتن چند هزار یا چند میلیون دنبال‌کننده، برای ورود به سیاست، اقتصاد، پزشکی، جامعه‌شناسی و حتی موضوعات امنیتی کفایت می‌کند.

این در حالی است که شهرت هنری هیچ نسبتی با صلاحیت کارشناسی ندارد. بسیاری از چهره‌های مشهور سینما و تلویزیون اساساً آموزش دانشگاهی یا حرفه‌ای مرتبط با حوزه‌هایی که درباره آنها اظهارنظر می‌کنند ندارند. بازیگر بودن، خواننده بودن یا ورزشکار بودن، مدرک کارشناسی سیاست، اقتصاد، حقوق یا روابط بین‌الملل به حساب نمی‌آید. با این حال در سال‌های گذشته بارها دیده‌ایم که یک پست اینستاگرامی از سوی یک چهره مشهور، بیشتر از سخن یک متخصص واقعی دیده و بازنشر شده است.

حتی لاله صبوری، بازیگر سینما و تلویزیون، در گفت‌وگویی صریح گفته بود که بخشی از مردم، بازیگران و فوتبالیست‌ها را به عنوان قشر کم‌سواد می‌شناسند و ریشه این نگاه را نیز تا حدی در رفتار خود این افراد دانست.

ژاله صامتی نیز با انتقاد از هنرمندانی که درباره همه چیز دخالت و اظهارنظر می‌کنند، گفته بود خودش چنین کاری نمی‌کند. او حتی میان هنرمندان و پزشکان قیاس جالبی مطرح کرد و یادآور شد که همان‌طور که پزشک بودن نیازمند تحصیلات مشخص است، شهرت در عرصه هنر هم نباید به معنای صاحب‌نظر بودن در همه حوزه‌ها تلقی شود.

در سال‌های گذشته این پدیده در بزنگاه‌های سیاسی کشور به شکل جدی‌تری دیده شد. برخی سلبریتی‌ها درباره انتخابات، آشوب‌ها، سیاست خارجی و تحولات منطقه‌ای مواضعی گرفتند که بعدها به طور گسترده در رسانه‌های خارج از کشور بازنشر شد.

اکنون حرف پورعرب یک پرسش روشن را پیش روی جامعه می‌گذارد: چرا باید شهرت، جای تخصص را بگیرد؟ کسی که سال‌ها برای بازیگری، خوانندگی یا ورزش تمرین کرده باشد، لزوماً درباره اقتصاد، سیاست یا امنیت چیزی بیشتر از یک شهروند عادی نمی‌داند. شاید وقت آن رسیده باشد که خود هنرمندان، پیش از آن که جامعه این مرز را به آنها یادآوری کند، میان حق اظهارنظر و صلاحیت اظهارنظر تفاوت بگذارند.

رئیسعلی، روایت جدید میرکریمی

فیلمبرداری مینی‌سریال «رئیسعلی» به کارگردانی رضا میرکریمی چند روزی است که در جنوب کشور و خلیج فارس آغاز شده است. این پروژه جدیدترین کار میرکریمی است و طبق اخبار منتشر شده قرار است که هم‌زمان در قالب سریال و فیلم سینمایی ساخته شود.

«رئیسعلی» بر پایه پنج سال تحقیق و نگارش کارگردان درباره زندگی و مبارزات میهن‌پرستانه رئیسعلی دلواری، قهرمان ملی جنوب ایران، شکل گرفته است. رئیسعلی از چهره‌های مقاومت مردم تنگستان در برابر نیروهای بریتانیایی در جنگ جهانی اول بود، آنهم در زمانی که رضاشاه قبل از وقوع حمله به ایران از کشور گریخت.

میرکریمی فروردین امسال گفته بود پس از سال‌ها، تلویزیون حامی پروژه شده و پیش‌تولید، شامل پیدا کردن لوکیشن‌ها و طراحی‌ها، انجام شده است. پیش‌تر نیز مرکز سیمافیلم سرمایه‌گذاری در این اثر را برعهده گرفته و فراخوان عمومی انتخاب بازیگر منتشر شده بود. او امیدوار بود فیلمبرداری چندان طولانی نشود و آن را پس از جنگ آغاز کند.

با این حال، به‌دلیل طولانی‌بودن مرحله فیلمبرداری، احتمالاً این اثر به جشنواره فیلم فجر امسال نخواهد رسید.